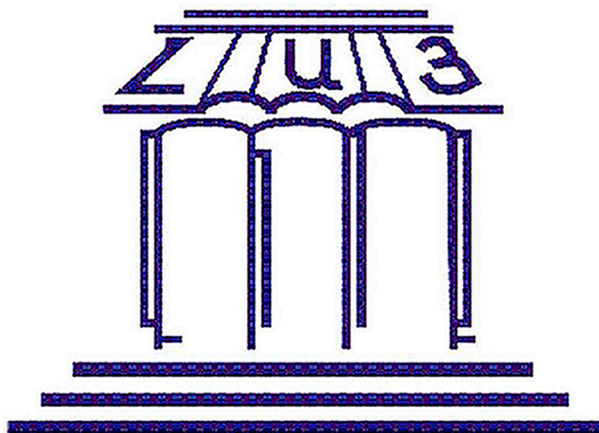

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Մտեղծագործական համայնքներ
ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

This work is licensed under a **Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported** (CC BY-NC 3.0) license.

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

Բ. ԲԵԼԵՆՅՈՒԲՍԿԻ

ԱՐՏԱԴՊՐՈՑԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔԸ
Յ Ե Վ
ՊԻՈՆԵՐԱԿԱՆ ԿՈԼԵԿՏԻՎԸ

- 469 -

Բ. ԲԵԼԵՆՅՈՒՐՍԿԻ

ԱՐՏԱԳՊՐՈՑԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔԸ
ՅԵՎ ՊԻՈՆԵՐԱԿԱՆ ԿՈՆԵԿՏԻՎԸ

ՆԵՐԱՇՈՒԹՅՈՒՆ

Այս դատում դրված է պիտանքական կոլեկտիվի արտադրողական աշխատանքի հարցը քաղաքի պայմաններում: Կոլեկտիվը, ովսելով իր աշխատանքը կոլեկտիվում, շատ շուտով կանգնում է այս հարցի առաջ:

Առանց յերեսաների ամբողջ մասնաշաղկապի ներգրավելու սոցիալիստական շինարարության առաջադրած խնդիրները իրագործման աստիճանից դուրս, առանց պայքարելու խորթ ազդեցությունների դեմ յերեսաների վրա, պիտանքական կոլեկտիվը աշխատել չի կարող: Ուստի այս դասը նպատակ ունի կոլեկտիվի դադարախախտել արտադրողական աշխատանքի կառուցման և նրա խնդիրների մասին, լուսաբանել մանկական կոմունիստական կազմակերպության և արտադրողական աշխատանքի փոխադրողությունների հարցը, խոսել պիտանքական կոլեկտիվի ծավալելիք արտադրողական աշխատանքի բովանդակության, ձևերի և մեթոդների մասին:

Արտադրողական աշխատանքում հիմնական ղեկավար կազմակերպությունը, վորը դաստիարակչական ամբողջ աշխատանքին տալիս է հասարակական-քաղաքական հաստատ գերազանցում, հանդիսանում է մանկական կոմունիստական կազմակերպությունը: Պիտանքները, տանելով անմիջական գործնական աշխատանք ձևով ձևով տված մի շարք կազմակերպությունների հետ (Լուսաբան, Արհմիություն, Մանուկներ, Բարեկամներ, Ընկերություն և այլն), միաժամանակ մնում են վորպես ալի աշխատանքի քաղաքական ղեկավարները: Ուստի դասը կազմելիս հարց ծագեց—ուրեմն ինչպես դատել արտադրողական բնագծում աշխատանքը, վորը տարվում է ստացիոնար արտադրողական հիմնարկում, այն անմիջական աշխատանքից, վորը տարվում է կոլեկտիվի ուժերով:

Արտադրողական աշխատանքի խնդիրները յուրումը կարող է ապահովել միայն այն դեպքում, յերբ լայն մասնակցություն են ցույց տալիս հասարակայնությունը և հասարակական կազմակերպությունները: Կոլեկտիվի համար բնավ պարտադիր չէ, վոր նա միայն իր ուժերով տանի արտադրողական աշխատանքը: Ընդհանրապես, կոլեկտիվի խնդիրն է ժողովրդական լուսավորության որդանների հետ միասին ներգրավել և կազմակերպել հասարակայնությունը: Մհա հենց դրա համար չպետք է առանձնացնել այդ յերկու խնդիրները և դասը բաժանել յերկու մասի:

Կոլեկտիվը այս դասը կարող է ոգտագործել յերկու ձևով. 1) հաշվի առնելով տեղական պայմանները և հնարավորությունները այսպես առանձին իր անմիջական աշխատանքը տանելու համար, և 2) կոլեկտիվը, վորպես արտադրողական աշխատանքը կազմակերպող ղեկավար, պետք է ոգտագործի այս դասը արտադրողական աշխատանքին հարկ յեղած բովանդակություն տալու համար:

ԿՈՄՈՒՆԻՍՏԱԿԱՆ ԴԱՍՏԻԱՐԱԿՈՒԹՅՈՒՆԸ ՅԵՎ ԱՐՏԱԴՊՐՈՑԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆԿԸ

Կոլեկտիվական շինարարության առանձնահատկությունները ցայտուն կերպով արտահայտեց Ն. Կ. Կրուպսկայան ժողովրդական կրթության հարցերին նվիրված կուսակցական խորհրդակցության ժամանակ: Մասնաշաղկապի կոլեկտիվական սպասարկման ամբողջ գործին պետք է տրվի միանգամայն նոր, աննախընթաց լայն թափ, պետք է հաստատվի ամենախոր կապ կոլեկտիվական շինարարության բոլոր աստիճաններում կոլեկտիվական աշխատանքի և սոցիալիզմի շինարարության, ինչպես և յերկրի ներսում և միջազգային մասշտաբով ծավալվող պրոլետարիատի դասակարգային պայքարի միջև:

Սա ամբողջապես վերաբերում է նաև յերեսաների կոմունիստական դաստիարակությանը:

Ընկ. Բուրնովը նույն խորհրդակցության ժամանակ ասաց.

— Մենք այժմ կոլեկտիվական ֆրոնտում մեր առաջ ունենք յերկու հիմնական խնդիր—մասնաշաղկապի կոլեկտիվական վերելքի խնդիրը և դասական մասնագիտությունների կադրեր պատրաստելու խնդիրը: Կոլեկտիվական վերելք և կադրեր—միևնույն պրոբլեմի յերկու կողմերն են:

Բայց պետք է իմանալ, ինչպես պատրաստել կադրեր: Մեր առաջ դրված է վերին աստիճանի պատասխանատու մի խնդիր—նոր աճող սերնդից դաստիարակել «նոր, կոմունիստական հասարակության կառուցողներ և մարտիկներ»: Ինչպե՞ս հասնել դրան: Դրա պատասխանը Վ. Ի. Լենինի հետևյալ պատգամն է. «Յերիտասարդությունը իր ուսման, դաստիարակության, կրթության ամեն մի քայլը պետք է կապի այն ընդհանուր պայքարին մասնակցելու հետ, վոր բոլոր աշխատավորները մղում են շահագործողների դեմ»: Այս պատգամը կաղմում է կոմունիստական դաստիարակության հիմքը:

Յերիտասարդության կոմունիստական դաստիարակությունը պետք է կառուցվի պոլիտեխնիկական լայն հիման վրա: Պոլիտեխնիզմը նշանակում է «ուսումը միացնել արտադրական աշխատանքի հետ, ծանոթանալ տեսականում և գործնականում հասարակական արտադրության հիմնական տեսակների հետ, ուսումնասիրել հիմնական արտադրական պրոցեսները և սովորել գործածելու ժամանակակից աշխատանքի հիմնական գործիքները—այս է հիմնականում պոլիտեխնիզմի ելությունը» (Ընկ. Ընկ. Բուրնովի և Սկրյապնիկի թեղիկներից, ժողովրդական կրթության նվիրված կուսխորհրդակցություն):

Արտադպրոցական աշխատանքի անհրաժեշտությունը

Շատերին մինչև այսօր ել թվում է, թե յերեխային դաստիարակում է միայն դպրոցը, միայն պիտոնեղիությունը։ Այդ սխալ է։ Յնդեխան դաստիարակվում է մեր հասարակական և տնտեսական կյանքի, ընտանեկան պայմանների, կուլտուրական ձեռնարկումների (կրթության և այլն) ամբողջ սխալմամբ, մի խոսքով—միջավայրով։

Իսկ ի՞նչպես է պատկերը ներկայումս։

Յերեխան դպրոցում մնում է ութական 4—6 ժամ։

Մանկական շարժումը ընդգրկում է մոտավորապես ամեն մի ընտանիքից մի յերեխա։

Ծագում է քաղաքական խռոտագույն կարևորություն ունեցող մի հարց, ի՞նչպես կազմակերպել միջինամյակ յերեխաների ճիշտ դաստիարակությունն այն ժամանակ, յերբ նրանք դուրս են դպրոցի և պատանեկական շարժման դաստիարակչական ազդեցություն չընդունակից։ Ի՞նչպես ջանջախել դասակարգային թշնամու փորձերն իր թաթը դնելու յերիտասարդություն միայն։ Այս հարցի պատասխանը հանդիսացավ ժողովրդական կրթության ընդհանուր սխալմամբ հատուկ մի ողակի աշխատանք կոչված արտադպրոցական աշխատանքի կազմակերպումը։

ՀամԼԿՅՍՄ 13-րդ համագումարը մեզ տալիս է այն դիրքակալք, վոր «անցման շրջանի պայմաններում, յերբ դեռ չատ ուժեղ է հին կենցաղի ազդեցությունը, յերբ ընտանիքի և փողոցի ազդեցությունը շատ հաճախ կրում է բացասական բնույթ, արտադպրոցական աշխատանքը ստանում է կարևորագույն նշանակություն։ Իր մասշտաբով լայն, վորակով հետաքրքիր և ոգտակար արտադպրոցական աշխատանքը միայն կարող է ծառայել վորպես լուրջ միջոց յերեխաների ուղղորդված ճանաչելու և ծառայել փողոցի բացասական կողմերից, վատ սովորություններից և կծուացել յերեխաների կոմունիստական դաստիարակության գործին»։

Արտադպրոցական աշխատանքը, հիմնարկների և ձեռնարկումների վորոշ սխալմամբ ձևով, աշխատելու և ողնություն, միանալով, վորպես ինքնուրույն աշխատանք, յերեխաների կոմունիստական դաստիարակության ընդհանուր սխալմամբ։ «Արտադպրոցական աշխատանքը հանդիսանում է առող նոր սերնդի կոմունիստական դաստիարակության ընդհանուր շղթայի ինքնուրույն, շատ խոշոր մի ողակի» (Լուսժողկոմատի թեղիսները արտադպրոցական աշխատանքի մասին)։

Արտադպրոցական աշխատանքի խնդիրները

Արտադպրոցական աշխատանքը պետք է.

1. Անկաղմակերպ յերեխաների մասսային ներգրավի սոցիալիստական շինարարությունը գործնական մասնակցություն ցույց տալու համար։

2. Լուսարանի յերեխաներին հասարակական և քաղաքական ընթացիկ անցքերը։

3. Նպաստի ըմբռնելու և գտնելու դասակարգային պարզորոշ պատասխան այն բոլոր հարցերին, վորոնք ծագում են յերեխայի և պա-

տանու մեջ ընտանիքում, փողոցում, դպրոցում մեր անցման շրջանի սոցիալարարությունը դժվարությունների կապակցությամբ։

4. Սնտղծել պայմաններ և նպաստել ֆիզիկական նորմալ զարգացման։

5. Պատասխանել նրանց տարիքի հետ կապված հարցերին (պրոֆեսիայի ընտրություն և այլն)։

Բայց կան մարդիկ, վորոնք կարծում են, թե արտադպրոցական աշխատանքը նեղ կուլտուրական գործ է։

— Մենք ուզում ենք, ասում են նրանք, վոր յերեխաները չարություն չանեն և կողիտ չվարվեն մեծերի հետ, դրա համար պետք է նրանց կարգալ գրքեր, նրանց հետ միասին սարքել պտույտներ անտառում, դնել ներկայացում և կազմակերպել խաղեր։

Այս տեսակետը հիմնովին սխալ է։ Պիտեղկազմակերպված յերեխաները դեմ դուրս պետք է դա նման տեսակետ ունեցողներին։ Այդ տեսակետը վոր ալ ինչ է, յեթե վոր արտադպրոցական աշխատանքը դասակարգային գծից չեղելու մի փորձ։

Դպրոցը, պատկաճարժումը և արտադպրոցական աշխատանքը

Կարող են առաքել, վոր նույն ուղղություն է աշխատում թե՛ դպրոցները և թե՛ մանկաշարժումը։ Այս առաքելությունն իրավացի չէ։ Դպրոցը, մանկաշարժումը և արտադպրոցական աշխատանքն իրենց առջև ունեն միևնույն խնդիրները, թեև պոսիվաճարժումը, աշխատանքով դպրոցի հետ միասին, ունի քաղաքական առաջատար նշանակություն դաստիարակության մյուս ձևերի վերաբերմամբ։

Մակայն աշխտել տարբերությունը խնդիրների մեջ չէ, այլ ալ խնդիրների լուծմանը մոտենալու տարբեր ձևերի մեջ։

Դպրոցն իր սխալմամբ հնարավորությունները ալ ընդհանուր խնդիրնեք լուծելու համար։

Պատկաճարժումը իր կազմակերպչական հաստատուն ձևով, հարուստ ինքնադրժույնությամբ և քաղաքական պարզորոշ բովանդակությամբ ալ կերպ է լուծում ալ խնդիրները։

Արտադպրոցական աշխատանքը յերեխաների հետ վորոշ հիմնարկների և ձեռնարկումների ձևով կառուցվում է կոմունիստական խնդիրներ լուծելու համար նույնպես ալ ճանապարհով։ Մանկական կինոն և հրապարակ-սրխալով բնակկոպրնկերության կից, մանկական տեխնիկական կայանը և տեխնիկների խմբակը, մանկական համալսարանը և այլն միանում և կազմում են մի ամբողջություն, ունենալով նման ղծեր, բայց առանց խտրություն կենտրոնացվելու։ Արտադպրոցական աշխատանքը ծավալվում է հենվելով յերեխաների առողջ պահանջների և հետաքրքրությունների վրա կամավոր հիմունքներով, և ալ լայն առհետաքրքրությունների ակտիվության և ինքնագործունեություն յերեխաների և տալիս յերեխաների ակտիվության և ինքնագործունեություն յերեխաների։ Արտադպրոցական աշխատանքը հնարավորություն ունի և ձրդատում է ամենալայն կերպով ծավալել տեղական հասարակական ձեռնարկությունը, տալով ընդարձակ ասպարեկ յերեխաների հետ աշխատելու ձևերի գործում, սկսած մանկական անթերի ակումբից մինչև պրիմիտիվ հրապարակները կամ մի քանի մեարանոց մանկական անկյուն։

ները: Սակայն այս բոլորի մեջ անխախտ պետք է մնան ամենքի համար կոմունիստական դաստիարակութեան հիմնական սկզբունքները. պրոլետարական դասակարգային հստակ գիծը, յերեխաների մասնակցութիւնը սոցիալիստական շինարարութեանը, յերեխաների լայն խնդրագործունեութիւնը:

Պարտուսի ծախարանն կապակցութեամբ կարող են յենթադրել, վոր արտադպրոցական աշխատանքի նշանակութիւնը փոքրանում է: Ընդհակառակը, ընդհանուր պարտադիր ուսուցումը հանդիսանում է «կուլտուրական հեղափոխութեան հետագա զարգացման կարևորագույն նախադրյալը» (Կենտկոմի 1930 թ. ոգոստոսի 25-ի վորոշումը):

ՊԻՈՆԵՐԱԿԱՆ ՇԱՐԺՈՒՄԸ ՅԵՎ ԱՐՏԱԴՊՐՈՑԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆԵՐԸ

Պիոներական և արտադպրոցական աշխատանքի փոխադրեցութեանը

Ի՞նչ փոխադարձ ազդեցութեան մեջ են դառնում կոմունիստական դաստիարակութեան յերկու առանձին ողակները. սրտկոմշարժումը և արտադպրոցական աշխատանքը յերեխաների հետ:

Այստեղ պետք է հիշել պատանեկական կոմունիստական կազմակերպութեան որոնքները: 3-րդ և 13-րդ որոնքում ասված է. պիոները ամբողջ աշխարհի բանվորների, գյուղացիների և աշխատավորների յերեխաների հաժապարիմ բարեկամն ու ընկերն է: Պիոները կազմակերպում և համախմբում է յերեխաներին Իլլիչի դրօշի տակ: Այս որոնքները հիման վրա պիոներները կառուցում են իրենց աշխատանքը:

Պարզ է, վոր արտադպրոցական աշխատանքը առանց պիոներների (կոմսոմոլի) ղեկավարութեան կառուցվել չի կարող: Պիոներկազմակերպութիւնը բնորոշվում է հենց նրանով, վոր նա պայքարում է վոչ միայն իր անդամների, այլև մանկական լայն խավերի կոմունիստական դաստիարակութեան համար:

«Պիոներշարժումը մասսայական մանկական կազմակերպութիւն է: Նա ընդգրկում է հարյուր հազարավոր, միլիոնավոր յերեխաների: Յե՛վ պետք է ձգտել, վոր այդ միլիոնները վոչ միայն իմանան պայքարի, շինարարութեան նպատակները, վոչ միայն կարող լինեն իրագործելու այդ նպատակները, այլ և կարողանան դրանց մասին պատմել ուրիշներին, ներգրավել ուրիշներին, վորոնք դեռ դուրս են պիոներկազմակերպութիւնից, խանդավառել նրանց հնի, ամեն տեսակ շահագործման, ճնշման, շրջապատող կյանքի աշխատակութիւնների դեմ պայքարելու կրակով, խանդավառել նոր կյանքի, կոմունիզմի դադափարներով և սիրով:

Պետք է աշխատել, վոր պիոներշարժումը տան իր յերեխաների տրամադրութիւններին, իրենց իրական կազմակերպող ազդեցութիւնը դարձի յերեխաների ամբողջ մասսայի վրա:

Մեր խնդիրն է—նվաճել յերեխաների մասսային, խել նրան մեղ համար խորթ ազդեցութիւնից: Ահա այս խնդիրն է դրված պիոներկազմակերպութիւնների առջ (Шульгин, «Вожатый» № 5, 1930):

Պիոներները կողադարեւին պիոներ լինելուց, յեթէ դրված խնդիրները կատարելու համար մօրթիկացիայի չենթարկելին մասնակցութիւն

ամբողջ մասսային, յեթէ նրանք չկազմակերպելին այդ մասսային, յեթէ նրանք չպայքարելին ընդդէմ խորթ ազդեցութեան խորհրդային յերեխաների վրա» (Յ. Կորոլեվ, հեռակա դաս. «Պատկոմշարժումը, նրա ելութիւնը և խնդիրները»):

Կոմսոմոլի 8-րդ համագումարը ընկ. Ն. Կ. Կրուպսկայայի ղեկուցման տոթիվ կայացրեց հաստակ և անկերպաւ մի վորոշում. «Արտադպրոցական աշխատանքում կազմակերպող հիմնական կորիզը և կենտրոնը պետք է լինեն պիոներական կոլեկտիւֆները: Պիոներական կոլեկտիւֆներն այն հիմնական ուժն են, վորի ոգնութեամբ պետք է կազմակերպել արտադպրոցական աշխատանքը անկազմակերպ յերեխաների մասսաների հետ: Դրա համար մանկական մասսաները նվաճելու համար մղվող պայքարը հանդիսանում է պիոներական կազմակերպութեան առաջնահիմնական խնդիրներից մեկը»:

Արտադպրոցական աշխատանքի դրութիւնը պիոներկազմակերպութեան մեջ

Սակայն ի՞նչ մասնակցութիւն է ցույց տալիս «հիմնական ուժը» արտադպրոցական աշխատանքին: Արդյոք նա հարկ չեղած չափով ծախարի և աշխատանքը անկազմակերպներին հետ:

Վոչ: Այդ աշխատանքը դեռ շատ անբավարար է: Պիոներկազմակերպութիւնը թույլ մասնակցութիւն է ցույց տալիս արտադպրոցական հիմնարկներին աշխատանքին: Այդ վկայում են փաստերը:

Շատ կոլեկտիւֆներ դեռ չեն ըմբռնել, վոր կոլեկտիվը չի կարող և չպետք է աշխատի առանց մասսայական աշխատանք տանելու անկազմակերպների հետ:

Պետք է վերջիվերջո այնպես անել, վոր կոլեկտիվին կից ամբողջ թաղամասի անկազմակերպ յերեխաները հանձն կոլեկտիվի տեսնեն իրենց կազմակերպչին, իրենց իսկական և միակ ղեկավարին, դրան պէ՛տք ուրախ և դրովիչ ղեկավարին:

Անկազմակերպ յերեխաների հետ լավագույն աշխատանք տանելու որինակ կարող է ծառայել «Կրասնայա Չարյա» (Մոսկվա) գործարանին կից պիոներբարդայի վորժը: Այդ աշխատանքի վրա կենտրոնացվեց բոլոր սղակների ուշադրութիւնը: Յե՛վ բազան իրավունք ուներ պարձենալու, յերբ հայտարարում էր. «Ամբողջ Մոկովնայա փողոցը պիոներների ձեռքումն է» («Вожатый» № 18, 1929 г.):

Ինչպե՛ս պետք է կատարվի բեկումը անկազմակերպների հետ տարվող աշխատանքում

Կանոնադրութիւնները, ցուցմունքները բավական չեն: Կոլեկտիվը չի կարող և չպետք է իր վորեւ աշխատանքը կառուցի առանց անկազմակերպների մասնակցութեան: Այս պետք է արժատանա յուրաքանչյուր պիոների մտքում: Վորեւիցէ ձեռնարկում կազմակերպելիս կոլեկտիվը, կորվաքը պիոնի միշտ հարց տան իրենց. «Ի՞նչ մասնակցութիւն կարող են ունենալ անկազմակերպներն այդ գործում»:

Պետք է իրագործել հստակ (слет) նակադը, վորտեղ ասված է. «Ամենուրեք, վորտեղ պիոներները կարող են ոգնել կուսակցութեանը և

կոմսոմոլին, պետք է աշխատենք անկազմակերպ յերեխաների հետ միասին: Հնգամյակի համար մղված պայքարում, պետք է միասնական ֆրոնտով դուրս գանք բոլոր յերեխաների, բոլոր դպրոցականների հետ:

Պայքարելով մանկական մտւորների համար, մենք պետք է պայքարենք հանուն նրանց կենցաղի բարելավման, պայքարենք յերեխաների իրաւունքների խախտման դեմ ընդդէմ դրած, աշխատանքում և այլն:

Արտադպրոցական աշխատանքը և պիտներկազմակերպութեան անման հարցերը

Անկազմակերպ յերեխաների հետ տարվող աշխատանքի վերջնական արդյունքը պետք է լինի պիտներկազմակերպութեան ածուժը: Արտադպրոցական աշխատանքի բոլոր տեսակները և ձևերը յերեխաներին պետք է առնեն դեպի պիտներեքների շարքերը: Պիտներկազմակերպութեան մեջ մասնաշաղկապն են հոսանքը պետք է տեղի ունենա ընդհանուրական և կոյտնտեսական յերեխաներից:

ԻՆՉՊԵՍ Ե ԿԱՌՈՒՅՎՈՒՄ ԱՐՏԱԴԱՊՐՈՑԱԿԱՆ ՀԻՄՆԱՐԿՆԵՐԻ ՅԵՎ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԻ ՄԻՍՏԵՄԸ

Ինչպե՞ս է իրագործվում դեկավարութեանը

«Արտադպրոցական աշխատանքի անմիջական ղեկավարութեանը գտնվում է Ժողովրդական կուսակցութեան բաժնի ձեռքում, վերը կառուցում է այդ աշխատանքը... վերից մինչև վար պատանի պիտներների բուրձի, պիտներկազմակերպիչների վրա, արտադպրոցական աշխատանքը կազմակերպելով նրանց հետ միասին և նրանց միջոցով» (Լուսժողկոմատի թեզիսներն արտադպրոցական աշխատանքի մասին):

Արտադպրոցական աշխատանքը կառուցվում է սերտ շփում, պլանային կապ հաստատելով կոմյերիտմիութեան և պիտներկազմակերպութեան հետ և նրանց քաղաքական անմիջական ղեկավարութեամբ:

Իսկ ինչպե՞ս է կառուցվում արտադպրոցական հիմնարկների և միջոցառումների սխեման շրջանում:

Յերեխաների հետ աշխատանք են տանում մի շարք կազմակերպութեաններ: Դրանով զբաղվում են արհմիութեանը, կոոպերացիան, «Յերեխաների Բարեկամ» ընկերութեանը, «Կարմիր Սաշի» ընկերութեանը, և այլն: Ժողովրդական կուսակցութեան որդաններին կից ստեղծվում են այսպես կոչված արտադպրոցական խորհուրդներ այդ կազմակերպութեանների միջոցները և ուժերը կենտրոնացնելու համար:

Շրջանային հիմնարկները և միջոցառումները

Արտադպրոցական հիմնարկները և միջոցառումներն ըստ իրենց մատչառի և ընդլայնի կարելի չէ բաժանել յերկու տեսակի: 1) շրջանային նշանակութեան ունեցող հիմնարկներ և 2) հիմնարկներ, վերոնք անմիջական աշխատանք են տանում յերեխաների հետ:

Շրջանային հիմնական հիմնարկը, վերոն ոգնում է արտադպրոցական աշխատանքներին, ունի մի շարք տարիների փորձ և արդարացրել

և իր գոյութեանը, հանդիսանում է պիտներեքների կենտրոնական տունը: Պատանի պիտներեքների կենտրոնական տան կից սովորաբար կազմվում են աշխատանքի առանձին ճյուղերը ղեկավարող կայաններ: Մասնաշաղկապն տարածում են դասը տեխնիկական, գյուղատնտեսական, կուլտուրա-մասնաշաղկապն, ռադիո-ֆիզիկոլոգիային, երաժիշտին և այլ կայանները: Այս կայանները խորհրդով (կոնսուլտացիա), ցուցադրումով, գործնական ոգնութեամբ, գործիքներով և աշխատողներով սպնում են արտադպրոցական ցանցի ստորին ընթացիկին կարգավորելու աշխատանքը, անցկացնելու մասնաշաղկապն ձեռնարկումներ, ինչպես՝ տոներ, կոնկուրսներ, երաժիշտիսներ և այլն:

Հիմնական շեշտը թե՛ պատանի պիտներեքների կենտրոնական տան և թե՛ կայանների աշխատանքում դրվում է անմիջական աշխատանք տանող մանկական ակտիվի ինտերուկտաժի (հրահանգման) վրա:

Բացի այդ, գոյութեան ունի արտադպրոցական մանկական հիմնարկների լայն ցանց մանկական կիսոների, ակումբների, ստադիոնների, լավ սարքավորված մեծ հրապարակների ձևով: Նրանք սպասարկում են շրջանի մեծ մասին կամ ամբողջ շրջանին:

Բացի ստացիոնար, մշտապես աշխատող հիմնարկներից (ակումբ, հրապարակ և այլն) արտադպրոցական աշխատանքի սխեման լրացվում է մի շարք այսպես կոչված ձեռնարկումներով, ինչպես՝ մասնաշաղկապն տոներ, նվիրված քաղաքական կամ պանիսներին, երաժիշտիսներ, յերեխաներ, կիսոնեաններ և այլն: Սխեմատիկ կերպով անցկացված և լավ կազմակերպված ձեռնարկումները հաշիսանում են լավագույն միջոցը յերեխաների մասնաշին արտադպրոցական աշխատանքով ընդգրկելու համար:

Արտադպրոցական աշխատանքի կառուցումը արտադպրոցական մեջ

Այստեղ չի կարելի տալ մի ընդհանուր ստանդարտ: Այդ հակասում է արտադպրոցական աշխատանքի հիմունքներին: Արտադպրոցական աշխատանքն ունի բազմազան տեսակներ և ձևեր, վերոնք ծագում են առնեն որ գործնական աշխատանքի ընթացքում: Կարելի չէ տալ միայն ընդհանուր գրույթներ և նկատառումներ, վերոնք այնուամենայնիվ կարող են շատ ոգտակար լինել:

Արտադպրոցական ստորին աշխատանքը միայն այն ժամանակ կդառնա կենտրոնակ և ներծծված քաղաքական խոր բովանդակութեամբ, յերբ նա կկառուցվի արտադպրոցական կից: Ահա հարցի արմատը:

Գործարանները իրենց կազմակերպող արդեցութեամբ ընդգրկում են վերոջ տարածութեան (մտակա թաղամասեր, վերոնք ամրացված են Լուսժողկոմի և պիտներեքների շրջաբուրձի կողմից): Արտադպրոցական կից կազմակերպվող արտադպրոցական աշխատանքի համար վերոջ բաղադրող է դառնալ բանվորական ակումբը, պիտներեքների ակումբը և այլ արտադպրոցական դպրոցը (Փարբիկա-գործարանային յոթնամյակ, տեխնիկում և այլն): Այդ աշխատանքի ղեկավարութեանը հանձն է առնում կոմյերիտական ընթացիկ պիտներական հանձնաժողովը: Այստեղ միասնում են դպրոցի, ակումբի, խոշոր բնակկոոպընկերութեանների ներկայացուցիչները, բանվորական ակտիվը և արտադպրոցական աշխատանք տանող այլ կազմակերպութեանների ներկայացուցիչները:

Արտադպրոցական աշխատանքը-2

Պիոնեռական կոլեկտիվը գլխավոր և բանվորական ակումբի հետ միասին կազմակերպում է մի շարք արտադրողական ձեռնարկումներ, վորոնք անց են կացվելու բնակիչներու թյունների և բանվորական տներ ի կառմիւր անկշունում, բոլի հրապարակներում — եղակութիւններ, դրույցներ և հասարակական-ոգտակար աշխատանքներ:

Սոցոր ձեռնարկության մեջ արտադրողական աշխատանքի կազմակերպումը հանձնարարւում է հատուկ արտադրողական կազմակերպչի, վորը ունի և ստանում Լուսաթնից:

Կարիք չկա ապացուցելու, վոր յեթե պիոնեռական կազմակերպումը (պիոնեռական-սոցիալիզմ) չկարողանա հասարակության ուշադրութիւնը կենտրոնացնել արտադրողական աշխատանքի վրա, ապա լայնածավալ աշխատանքի փոխարին կարող է ստացվել մեծ ազդուկ, բայց չնչին արդույն: Յերեսանների հետ աշխատանք տանելու համար պիոնեռները պետք է ներգրավեն մանկավարժներին, վորակալ բանվորներին, ինժեներա-տեխնիկական ուժերին և բանվորական ակումբի ապարատը: Բանվորական ակումբներին և բանվորական պալատներին համար փայլուն որինակ կարող է ծառայել Զագորսկու անվան բանվորական սրահատը (Մոսկվա): Զագորսկու անվան պալատը տասն ուր մի անգամ յերեսաններին և հատկացնում ամբողջ շենքը, շտաբը և միջոցները: Այդ «մանկական որերի» կազմակերպչը պիոնեռական կազմակերպումն է (բաղան):

Պիոնեռական կազմակերպության կողմից արտադրողական կազմակերպչի հետ միասին կազմված պլանը պետք է մտցնել արտադրության կուրաշխատանքի ընդհանուր պլանում:

ԱՐՏԱՂԱՐՈՅԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆԸ, ԶԵՎԵՐԸ ՅԵՎ ՄԵԹՈԴՆԵՐԸ

Պատանեկական կոմունիստական կազմակերպութիւնը, ողնելով կուսակցութեանը, կոմյունիստականը և բանվոր դասակարգին իրադրոճելու հնգամյա պլանը, այդ դրոճին մասնակից և դարձնում անկազմակերպ յերեսանների լայն խավերին արտադրողական աշխատանքի տարբեր ձեւերի միջոցով:

Մարիլիգացիայի յենք-արկել պիոնեռական մասսանքին արտադրողական աշխատանքը ուժեղացնելու համար

Անկազմակերպ յերեսաններին այդ աշխատանքին լծելու համար կոլեկտիվից պահանջվում է լուրջ մոտեցում և խնամոտ վերաբերմունք: Պիոնեռական կազմակերպութիւնը միայն այն ժամանակ կկարողանա կատարել իր դերը արտադրողական աշխատանքում, յերբ նա մորիլիգացիայի յե յենթարկում իր ողակներին և կոլեկտիվներին մասնակցելու արտադրողական աշխատանքին: Սակայն ի՞նչ ենք տեսնում համար դրոճնականում: Կորլարը ստանում է նակաղ. «Կոլեկտիվը համարմիլթեանական հավաքի վորոշումները կատարելու համար պետք է ծավալի արտադրողական աշխատանքը իր արտադրութեան մեջ»: Ասելը և անելը մեկ է լինում: Առաջին հանդիպած ողակին հանձնարարվում է այդ աշխատանքը, մի ողակի, վորը համար չի ցանկանում, և

ամենապիտանքը, չի ըմբռնում այդ աշխատանքի իմաստն ու նշանակութիւնը: Արդյունքը պարզ է: Զիւ աշխատանք:

Միայն այն ժամանակ կարելի չէ ապահովել աշխատանքի հաջողութիւնը, յերբ պիոնեռները դիտակցում, ըմբռնում են անկազմակերպներին հետ տարվող աշխատանքի առանձին կարեւորութիւնը և անհրաժեշտութիւնը, պարզ կգիտակցեն, վոր այդ աշխատանքը կազմակերպի կոլեկտիվի շարքերը, յերբ այդ աշխատանքը կազմակերպւում է ճիշտ կերպով:

Ի՞նչ պետք է հաշվի առնել աշխատանքի սկզբում

1. Բանվորների յերեսանները — ահա անկազմակերպ յերեսանների այն մասը, վոր առաջին հերթին պետք է ընդգրկել արտադրողական աշխատանքով: Բանվորական ավանները, տները, հանրակացարանները, բակերը, բուլվարները, խաղավայրերը — ահա այն վայրերը, վոր պետք է առաջին հերթին ընդգրկել արտադրողական աշխատանքով:

2. Գիտենալով, վոր գլխավոր ուժը պետք է տալ բանվորների յերեսաններին, կոլեկտիվը պետք է ուսումնասիրի իր ուսուցիչը: Անհրաժեշտ է հաշվի առնել իր շրջանի յերեսանների քանակը, գտնել այն տեղերը, ուր նրանք ալելի շատ են հավաքվում, իմանալ նրանց սոցիալական կազմը, նրանց կյանքի պայմանները, նրանց հետաքրքրութիւնը և պահանջները: Այդ անելուց հետո կոլեկտիվը պետք է կազմակերպութիւնների և հիմնարկների հետ, վորոնք տանում են կամ կարող են տանել այդ աշխատանքը: Այստեղ պետք է նկատի ունենալ, վոր կոլեկտիվը վոր միայն գործնական մասնակցութիւն է ցույց տալիս, այլ և հանդիսանում է հիմնական մղիչ ուժը, կազմակերպչը, վորը մորիլիգացիայի յե յենթարկում ուժերը, միջոցները և հասարակական ուշադրութիւնն արտադրողական աշխատանքի վրա:

Հասարակական ուշադրութիւնը դրալիւր, հասարակայնութիւնից կոմկրետ պարտաւորութիւններ ստանալը — ահա այն առաջին պահանջները, վոր դրվում են կոլեկտիվի առաջ, յերբ նա սկսում է զբաղվել արտադրողական աշխատանքի հարցով:

3. Մասնայական ձեռնարկումներ (տոներ, դրոսանքներ և այլն) և ամենուրեք ընթացիկ աշխատանքը տանելու համար կոլեկտիվը պետք է հոգ տանի անհրաժեշտ շենքեր, իսկ ամառը հրապարակներ ձեռք բերելու համար: Դրա համար պետք է ոգտադրոճել բանվորական ակումբը, այգին, դպրոցի շենքը և այլն:

4. Լուսաթնի կողմից արտադրողական աշխատանքին հասկացված միջոցները պետք է ողնեն կոլեկտիվին իւթան հանդիսանալու մյուս կազմակերպութիւնների համար միջոցներ բաց թողնելու աշխատանքը ալելի խոր և լայն ծավալելու համար:

5. Հաշվի առնելով յեղած ուժերը և միջոցները և ունենալով աշխատանքի ծրագիր, արտադրողական կազմակերպչը և կոլեկտիվը պետք է նախահաշիվ կազմեն: Հասարակական կազմակերպութիւններից ստացված միջոցներով պիոնեռները և անկազմակերպ յերեսանները իրենց ուժերով պետք է կահավորեն շենքը և գնեն անհրաժեշտ դրականութիւն, սարքավորում և նյութեր:

Յուրաքանչյուր կոլեկտիվ պետք է ձգտի իրադրոճել հետեյալ լուրջը:

«Անխաբիւր բոլոր անկազմակերպ յերեխաները պետք է ընդգրկվեն արտադարձական աշխատանքի այս կամ այն տեսակով»: Այդ են պատահական կուլտուրական շինարարութեան տեսակները:

6. Ծանոթանալով իր աշխատանքի ուսուցիչ հետ, իմանալով յերեխաների սոցիալական և տարիքային կազմը և այն սրահները, վորոնց մեջ տարվելու յն աշխատանքը, պետք է մտածել, թե ինչպիսի աշխատանքով պետք է մոտենալ անկազմակերպներին: Դրա համար պետք է խորհուրդ հարցնել և ոգնութեամբ խնդրել պատանի պիտներնրի կենտրոնական տնից և կենտրոնական տան մանկական կայաններէն — նրանք կողմեն կազմելու աշխատանքի պլանը:

7. Յեթե կուլեկտիվն աշխատում է բնակչւթյունէն մեջ, ապա նա ամենից առաջ պետք է ներգրավի այդ տանն ապրող պիտներներին:

8. Պիտներները, կուլվարը և մանկավարժները մեծ սխալ կկատարեն, յեթե նրանք կազմակերպչական ամբողջ աշխատանքը տանեն առանց անկազմակերպ յերեխաների մասնակցութեան: Անկազմակերպ յերեխաները միայն այն ժամանակ կդան պիտներներին մոտ, յերբ նրանք կըմկեն արտադարձական աշխատանքին:

9. Նախնական կազմակերպչական աշխատանքը չառ ժամանակ չպետք է խլի — ամենաշատը մի տասնորոշակ:

Ինչպե՞ս սկսել

Կուլեկտիվն աւարտել է կազմակերպչական աշխատանքը, հաշիվ յն առել յերեխաների կազմը, հայտարարել է նրանց պահանջները և հետաքրքրութեամբ, ներգրաված են հասարակական ուժերը և հասարակական ուղղորդութեամբ:

Ի՞նչ պետք է անել այդ բոլորից հետո:

Պետք է նկատի ունենալ, վոր յերբ պիտներները մոտենում են համալ կոլեկտիվում, մանր չարութեաններով տարված յերեխաներին և հանկարծակի առաջարկում են դրադիւր հասարակական կարևոր դործերով, վորոնք պահանջում են նախապատրաստական մեծ աշխատանք, նրանք անկասկած հանդիպում են անհաջողութեան:

Յույց տալու համար, թե ինչպե՞ս պետք է սկսել աշխատանքը, մենք կարող ենք ոգտադործել «Կրանայա Չարյա» գործարանին (Մոսկվա) կից պիտներական քաղաքի վործը: Այդ գործարանի պիտներներն ինքնաբերաբար, միայն կուլվարի խելացի ոժանդակութեամբ, խուլիդանների ղեկավար Սաշկա Կրիվոյի (ծուռ Սաշկայի) աղղղութեամբ յայնից յայնի անկազմակերպ յերեխաներին և նրանց հակահասարակական ճղատումները և հետաքրքրութեամբ չուռ տվին դեպի հասարակական աշխատանքը: Ինչի՞ց սկսեցին նրանք:

Յերկար խորհրդակցելուց հետո՝ վորոշեցինք՝ դնալ և նստել Սաշկա Կրիվոյի մոտ հանրակացարանի բակում, վորտեղ հավաքվում են Սաշկայի «սղերը» և դարմոշկա նվագել: Յերեխաները կգան մեզ մոտ, իսկ մենք իրր թե բալետական նվագելուց հետո, սկսում ենք պատմել Չուխնովսկու մասին, թե ինչպե՞ս նա դնացել է Հյուսիսային բեմկո՝ սատույցների մեջ: Այսպե՛ս մեկ-յերկու անգամ» («Бауманцы» ժողովածու, 1929 թ.):

«Սաշկան իր քայքայիչ աղղղութեամբ տարածում էր բանվորական

տներին բակերի հողաթմբերի վրա, վորտեղ խաղում են յերեխաները: Սաշկայի հողաթմբերին հակառակ մենք առաջադրեցինք մեր պիտներական «կարմիր հողաթմբերը»: Յեւ ի՞նչ էք կարծում, «կարմիր հողաթմբերին» միջոցով մենք ներգրավեցինք տասնորշ յերեխաներին: «Կարմիր հողաթմբերն» իրենց արդարացրին: Մենք նրանց վրա աշխատանքը կազմակերպեցինք այսպե՛ս, նախ՝ խաղեր, հետո շուրջապար, իսկ հետո զրույցներ Չուխնովսկու, Ամունդոնի, կեղծ հրաշքների մասին: Անեկդոտներ, յերգեր, դարմոշկա»... («Бауманцы» ժողովածուից):

Այս փորձը վկայում է, վոր արտադարձական աշխատանքը պետք է սկսել մասնայական գրավիչ ձեռնարկումներից:

Սկզբում ուղղորդութեամբ պետք է դարձնել հետաքրքրական խաղեր, դվարճութեաններ, զրույցներ, կինո ցուցադրումներ և այլն կադմակերպելու վրա, մի խոսքով առաջին հերթին պետք է մասնաշախտն հետաքրքրական ձևերով մանրով կազմակերպել յերեխաների ազատ ժամերը, կտրելով նրանց միջավայրի հակահասարակական աղղղութեամբ (թյունից*):

Սկսելով արտադարձական աշխատանքը, պետք է ձգտել ներգրավել յերեխաներին մեր աշխատում, մասնակից դարձնել կուլեկտիվի ձեռնարկումներին, ինչպե՛ս՝ կուլեկտիվի յերեխոն, դահուկային արշավը, կուլեկտիվով միասին կինո դնալ և այլն:

Սակայն այդ բոլորը չի նշանակում, վոր մենք յերեխաներին պետք է կերակրենք աղաքադարական ջրարի ապուրով: Վո՛չ, մենք նրանց պետք է կապենք սոցիալիստական շինարարութեան ընթացիկ խնդրներին հետ: Այս աշխատանքում մենք փողոցին հակադրում ենք սոցիալիստական շինարարութեան խանդավառութեամբ:

Աշխատանքի սկզբում չպետք է ձգտել իսկույն ամբողջ դործին տալ խիստ կազմակերպչական ձևեր: Կադմակերպչական ձևերի և աշխատանքի ոգտադործելու հարցը պետք է դնել միայն աշխատանքի աստիճանական ծախսման ընթացքում: Բայց այս մասին հետո:

Լայն քալով ծավալել կուլտեստափետան

Վաղուց հասունացել է արտադարձական աշխատանքում պիտներկազմակերպութեան մասնակցութեան մեջ վճռական բեկում ժողնելու խնդիրը: Վորոշ նվաճումներ կան, բայց դրանք դեռ անբավարար են: Պիտի համաձայնվել այն կարծիքի հետ, թե «մենք դեռու չենք կարողացել բավարար չափով մեր աշխատանքի ձևերը և մեթոդները հարմարեցնել անկազմակերպ յերեխաների մասսայի վրա աղղղելու խնդրին» («Вожатый» № 19, 1930, К. Соколов-ի հոդվածից):

Կոմյերիտիութեան և պիտներկազմակերպութեան աշխատանքի փորձն առաջադրում է այնպիսի ձևեր և մեթոդներ, վորոնք կողմեն մեզ ալելի լավ աղղղելու յերեխաների վրա, այլի լավ պայքարելու մասնկական մասսաների համար: Խամուլիկի (Մոսկվա) պիտներկազմակերպութեան առաջադրել է մասնաշախտն աշխատանքի մի նոր ձև—

*) Տես հանձնարարված գրքերի ցուցակը, այնտեղ կգտնես անհրաժեշտ կոնկրետ նյութեր աշխատանքն սկսելու վերաբերյալ:

կուլտեստաֆետա: Պիտներկազմակերպութիւնը պետք է լայն ոգտա-
գործի աշխատանքի այս ձևը:

Կուլտեստաֆետան կուլտարչայի ամենակենդանի ձևն է: Նա հնա-
բաժնի և միտայն յերկարներէ և աշխատավորներէ մասնայի մասնակցու-
թյամբ:

Եստաֆետան բաղկացած է 4—5 մարչրուտից, 4—5 խնդիրներից,
վոր կատարելու յեն առանձին կազմակերպութիւնները՝ սոցմըցման մի-
ջոցով՝ վորոշ ժամկետով:

Այդ մարչրուտ—խնդիրներում հիմնական տեղը գրավում են յերե-
խաների կոմունիստական դաստիարակութեան հարցերը: Ահա այդ
մարչրուտները:

1. Պայքարել կուլտաշխատանքի բարելավման համար քաղաքում և
դժուրում:

2. Պայքարել արդիֆինանսի կատարման, վորակավորման բարձ-
րացման և կադրերի պատրաստման համար:

3. Արտադարոցական աշխատանքի և անկազմակերպ յերեխաների
հետ տարվող աշխատանքի բարելավման համար:

4. Դպրոցի պոլիտեխնիկացիայի համար:

Ողակները կամալոր կերպով հանձն են առնում արշավ կատարել
այս մարչրուտներով: Մարչրուտը կատարել հանձն առնող ողակը նախ
և առաջ պարզում է բոլոր կոլեկտիվների համար ընդհանուր մարչրու-
տային առաջադրանքը, հարմարեցնելով այն իր տեղական պայմաննե-
րին: Ողակը կազմում է որացուցային պլան և անդամների միջև բա-
ժանում է մարչրուտի առանձին մասերը:

Վերջենք այդ մարչրուտներից մեկը — արտադարոցական աշխա-
տանքի և անկազմակերպ յերեխաների հետ տարվող աշխատանքի բա-
րելավման մարչրուտը:

Այս մարչրուտը պիտներին առաջ բաց է անում գործունեյութեան
լայն և կոնկրետ ծրագիր: Այս մարչրուտով արշավը պետք է կատար-
վի այս լուրսնդով. «Բոլոր պրոլետարական յերեխաներին պիտներա-
կան կոլեկտիվ»:

Այստեղ պահանջվում է՝

1) Ստեղծել հասարակական բրիգադներ արտադարոցական աշխա-
տանքն ստուգելու համար (բանվորներից և հասարակական կազմակեր-
պութիւնների ներկայացուցիչներից):

2) Հետազոտել մեր գարոցին և կոլեկտիվին իից թաղամասը (ու-
սումնասիրել թաղամասի անկազմակերպ յերեխաների կազմը և հաշվի
առնել նրանց քանակը):

3) Կազմակերպել և բարելավել արտադարոցական ցանցի աշխա-
տանքը մեր շրջանում:

4) Դումարել կոնֆերանսներ շրջանի արտադարոցական աշխատան-
քի մասին:

5) Հրավիրել հասարակայնութեան ուղադրութիւնն արտադարոցա-
կան աշխատանքի հարցերի վրա և կազմակերպել մանուկների պաշտպա-
նութեան հանձնաժողովներ:

6) Պրոլետարական յերեխաներին ներգրավել պիտներկազմակեր-
պութեան շարքերում:

7) Պիտներնրի ուժերով անցկացնել քաղաքական կամպանիաներ
իրենց թաղամասերում:

8) Կազմակերպել աշխատանքը վարձով աշխատող յերեխաների և
պատանիների հետ (լրագրամատների, կոչիկ մաքրողների, տնայ-
նադրծների աշակերտների և այլն):

9) Աշխատանք տանել անապաստան և անխնամ յերեխաների հետ,
վերցնելով նրանց չեֆութիւնը և ներգրավելով պիտներկազմակերպու-
թեան շարքերում:

10) Կազմակերպել «Մանուկների բարեկամ» ընկերութեան բՆԻՇների
ստուգատեսը:

Ահա այս ձևով խամովնիկի պիտներնրը կատարեցին համարի նա-
կադը, վորն առաջարկում է յերեսը դարձնել դեպի մանկական լայն
մասսաները:

ՊԱՅԳԱՐ ՄԱՆԿԱԿԱՆ ՄԱՍՍԱՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ ՀԱՆՈՒՆ
ՅԵՐԵՆԱՆԵՐԻ ԴԱՍՏԻԱՐԱԿՈՒԹՅԱՆ ՅԵՎ ԿԵՆՏԱՂԻ ԲԱՐԵԼԱՎՄԱՆ

Աշխատանքի հասարակական—քաղաքական բնույթը

Յերեխաները պետք է գործնական մասնակցութիւն ցույց տան սո-
ցիալիստական շինարարութեանը — ահա յուրաքանչյուր արտադարո-
ցական խմբի աշխատանքի անհրաժեշտ պայմանը: Հասարակական—ոգ-
տակար աշխատանքի նշանակութիւնը և էությունը ցայտուն կերպով
բնորոշել է Ն. Կ. Կրուպսկայան. «Աշխատանքի այդ ձևն ունի հսկայա-
կան նշանակութիւն, վորովհետև մշակում է կոմունիստական վերա-
բերմունք դեպի աշխատանքը, վորովհետև յերեխաները, մասնակցելով
այդ հասարակական ոգտակար աշխատանքին, նրա վրա կնայեն վարպետ
իրենց հասարակական պարտականութեան, այդ գործին կմտնեն հա-
սարակական շահերի տեսակետից: Իսկ այդ շատ կարևոր է»:

Այո, այդ շատ կարևոր է: Յե՛վ պիտներնրը պարտաւոր են ապա-
հովել այդ: Պիտներնրը պետք է արտադարոցական աշխատանքում
ընդգրկված յերեխաներին մղեն դեպի հասարակական—ոգտակար աշ-
խատանքը: Հասարակական—ոգտակար աշխատանքի առաջ կա գործու-
նեյութեան լայն ասպարեղ: Չպետք է կարծել, վոր յուրաքանչյուր կո-
լեկտիվ պարտաւոր է հասարակական աշխատանքը տանել միայն իր
մասնադիտութեան գծով: Թե՛ յերաժշտական խմբակը, թե՛ սահնակա-
վորների խումբը, թե՛ բանվորական մանկական անկյունում աշխատող-
ները հիանալի կերպով կարող են մասնակցել բոլոր աշխատանքներին,
որինանձի՝ ատուղել, թե՛ իրենց տան բոլոր յերեխաներն ընդգրկված են
պարտաւորով, հաշվաքել պարկեր՝ հացամթերութեան ժամանակ, մաս-
նակցել սախի հավաքելու շարաթորյակին և այլն:

Բարոյաւորութիւնը պետք է ոգնի յերեխաներին ըմբռնելու ի-
րենց գործնական աշխատանքի դասակարգային, քաղաքական նշանա-
կութիւնը, վորհետի նրանց նորանոր աշխատանքների համար և պա-
տասխանի յերեխաներին շրջանադարձ միջավայրում ծագած հարցերին:
Պակայն չպետք է յերեխաներին ձանձրացնել չոր պարապմունքներով:
Քաղաքական լուսավորութեան համար կոլեկտիվը պետք է աշխատը
բոլորն ոգտադործել կինոն, թատրոնը, քաղվիկտորիաները, խաղա-
րը, դեղարվեստական ընթերցում և այլն:

Դժվար է նշել քաղաքական լուսավորության կոնկրետ բովանդակությունը: Այստեղ անհնար է ունենալ մշտական ծրագիր, ինչպես դպրոցում: Արտադպրոցական աշխատանքում քաղլուսավորության բովանդակությունը թելադրվում է ընթացիկ կյանքից: Արտադպրոցական կոնկրետ պետք է արձագանքի ընթացիկ կյանքի բոլոր հիմնական հարցերին: Ինչպե՞ս մշակել այդ հարցերը — խորը, թե մակերեսային կերպով, յերկար, թե կարճ ժամանակ — այս բոլորը կախված է տեղական պայմաններից, նախ՛ յերեխաների կազմից և հարցի նշանակությունը: Հասկանալի չէ, Վոր բոլոր հարցերը պետք է լուսաբանվեն դասակարգային, կոմունիստական տեսակետից:

Քաղաքական լուսավորությունը չսկսվում է թույլ տա, Վոր արտադպրոցական խումբն առանձնանա, կտրվի հասարակայնությունից:

Քաղաքական դաստիարակության հարցի հետ սերտ կապված է յերեխաների մեջ իրենց շրջապատի հանդեպ մատերիալիստական, կրոնական խորթ աշխարհայացք դաստիարակելու և նրանցից համոզված ինտերնացիոնալիստներ պատրաստելու խնդիրը:

Մանկական հնգամյակի համար

Մի չարք կազմակերպություններ (Պետական, ԺՏԳԽ, Աշխտգիտմատ և Լուսժողովմատ) և Պիտեբների Բյուրոն մշակում են մանկական 5-ամյա պլանը: Մանկական 5-ամյակի մեջ մտնում է այն ամենը, ինչ տնտեսական-կուլտուրական շինարարության հնգամյա պլանի ընթացքում արվելու չէ յերեխաների համար: Պայքարել մանկական հնգամյակի կատարման, պայքարել կադրերի համար նշանակում է պայքարել հանուն յերեխաների կոմունիստական դաստիարակության: Ուստի հնգամյակի կատարումը հանդիսանում է արտադպրոցական աշխատանքի կարևոր խնդիրներից մեկը:

Պոլիտեխնիկական արտադպրոցական աշխատանքում*

Պոլիտեխնիկական դասնում և բանվորական լայն մասսաներին հանրամտիվ է մոտիկ հասկացողություն: Պոլիտեխնիկական պլանը մի քանի յերեխաների աշխատում է մանկավարժական միտքը: Պոլիտեխնիկական սկզբնական կապված է նոր կադրերի պատրաստման վիթխարի աշխատանքի հետ:

Ինչպե՞ս եր դրությունը մեղմանում այդ առնակետից: Մեր խորհրդային, աշխատանքային դպրոցն աշխատանքային չէր այդ բանի բուն իմաստով: Պիտի խոստովանել, Վոր դպրոցների մեծ մասում յերեխաները կյանքի հետ չեն ծանոթանում իրենց սեփական աշխատանքի միջոցով: Դպրոցը դեռևս մեծ մասամբ յերեխաներին կյանքի հետ ծանոթացնում է միայն դասագրքի և յերբեմն ել դիմողության միջոցով (կադրականներ):

Նույն պատկերն է նաև արտադպրոցական աշխատանքում: Արտադպրոցական հիմնարկների մեծ մասում կյանքի հետ չեն ծանոթացնում

* Այս հարցի մասին ազիլի մտերմաձան տեղեկություններ տրվում են Պոլիտեխնիկական կոնկրետ աշխատանքում դասում:

աշխատանքի միջոցով, չեն ծանոթացնում յերեխաներին «արտադպրոցական բոլոր հիմնական տեսակետների հետ տեսականորեն և գործնականորեն» (Սկզբնական, Ժողովրդական կրթությունը նվիրված կուսխորհրդակցության մեջ կարգադրված ղեկուցումը):

Այդպիսով պատրաստված կադրերը չեն են բավարարում սոցիալիզմի ծավալուն հարձակման և դասակարգային պայքարի սրման ժամանակաշրջանի պահանջները:

Պոլիտեխնիկական դաստիարակության հարցն արտադպրոցական աշխատանքի համար նույնքան կարևոր նշանակություն ունի, Վոր քան դպրոցների համար: Ի՞նչ է տալիս պոլիտեխնիկական կրթությունն աճող նոր սերնդին: «Պոլիտեխնիկական կրթությունը պետք է նոր սերնդին վարակի սոցիալիստական բովանդակությամբ և հնարավորության առաջին հնարավորությամբ ուժերի և ունակությունների չափով սոցիալիստական շինարարության մեծ գործին և գործնականում ուսումնասիրելու Ժողովրդական տնտեսության բաղձադան ճյուղերը» (պոլիտեխնիկական համագումարի բանաձևը Ն. Կ. Կրուպսկայայի ղեկուցման առթիվ):

Նախքան պոլիտեխնիկական (աշխատանքային) դաստիարակության կատուցման մասին խոսելը, անհրաժեշտ է իմանալ, թե պոլիտեխնիկական ի՞նչ հիմնական պահանջներին պետք է համապատասխանի յերեխաների աշխատանքային պատրաստման բովանդակությունը:

Պոլիտեխնիկական դաստիարակության հիմունքներն ընդհանուր են յերեխաների կոմունիստական դաստիարակության բոլոր ողակետերի համար: Միայն պետք է համապատասխանի կերպով հարմարեցնել պոլիտեխնիկական կրթության ձևերն ու մեթոդներն արտադպրոցական աշխատանքի առանձնահատկություններին:

Ժողովրդական տնտեսության վերակառուցման սոցիալիստական բնույթը պահանջում է, Վորպեսզի բանվորը տիրապետի հատկությունների Վորոշ դոմար, Վոր չէր տալիս և չէր ել կարող առն նրան կադրերի պատրաստման հին սխառնը:

Ահա վերակառուցվող տնտեսության մեջ նկատվող այն հիմնական յերեխաները, Վորոնք պահանջում են, Վորպեսզի բանվորն ունենա Վորոշ (պոլիտեխնիկական) պատրաստություն:

Հայտնի չէ, Վոր կառուցվող սոցիալիզմի յերկրում բանվորը տեխնիկական հասարակ կատարող չէ: Ամեն որ կարելի չէ առնել, Վոր բանվորն այսօր կատարող է, իսկ Վաղն առաջ է քաշվում հրամանատարական պոստում: Մենք չափ լավ դիտենք նաև, Վոր մեկ մոտ բանվորը հանդիսանում է բոլորովին այլ տիպի «կատարող», քան կապիտալիստական յերկրներում: Կուսակցական և պրոֆսոյիսական կադմակերպությունների աշխատանքին մասնակցելու, արտադրական խորհրդակցության, դյուտարարության, սոցմրցման և հարվածայնության, հանգիստական պլանի միջոցով բանվորը հանգիստանում է մեր տնտեսական շինարարության առիվ մասնակցելը և կապակերպելը: Նոր բանվորը պետք է պատրաստվի այդ դերը կատարելու արտադրության մեջ: Յերկրի տնտեսության վերակառուցումը և կերպարանափոխությունը հնարահանելի կերպաների յերեխաները, Վորպեսզի տարբերությունը, Ֆիդիկական և մասիոր աշխատանքի յերեխաները, Վոր ստեղծել են իշխող դաստիարակը: Տեխնիկական պատրաստված բաց է առնում նոր բնադալատ:

ներ մարդկային աշխատանքի համար, փոխում և բանվորի ֆունկցիան արտադրության մեջ:

Տեխնիկական հեղափոխության այս թափի համապատասխան պետք է ծավալվի բանվորի պոլիտեխնիկական պատրաստումը, վորը պետք է տա «աշխատանքային ընդհանուր հմտություն, աշխատանքի լծվելու ընդհանուր վարժություն» (Ն. Կրուպսկայա):

Արտադրողական աշխատանքում մենք սեփաք և տանք այնպիսի դաստիարակություն, վորը «ծանոթացնում է բոլոր արտադրական պրոցեսների գիտական ընդհանուր սկզբունքի հետ և միաժամանակ յերևալիս և պատանու տալիս և բոլոր արտադրությունների տարրական գործիքները բանացնելու գործնական ունակություններ» (Կ. Մարքս, «Կոմունիստական Մանիֆեստ»):

Այս առնչից հետո, խորն ըմբռնելով նոր կադրերի պատրաստման նշանակությունը իրոք պոլիտեխնիկական հիման վրա, ակներև է դառնում, վոր այդ նեղ-գերատեսչական «լուսժողովրդատալին» հարց չէ: Պոլիտեխնիկական հիմքը կադրերի պատրաստման մեջ ունի տնտեսական-քաղաքական հսկա նշանակություն:

Պայքարը պոլիտեխնիզմի համար դպրոցում և արտադրողական աշխատանքում այժմ պիտեներական կազմակերպություն հիմնական գործերից մեկն է: Այս հարցում ճիշտ դիրքավորում տվեց պոլիտեխնիկական համագումարը, վորը հայտարարեց. «առանց յերիտասարդության ակտիվ մասնակցության, կոմյերիտական և պիտեներական կազմակերպությունների ղեկավարությամբ, չի կարելի մտածել պոլիտեխնիկական դպրոցի կառուցման մասին»: Սա ամբողջապես վերաբերում է նաև արտադրողական աշխատանքին:

Մի քանի պրակտիկների թվում է, թե պոլիտեխնիկական կրթության գործը միայն դպրոցական գործ է: Պետք է վերջ տալ նման ընկերների գլխում տիրող այդ յուրատեսակ «խառնաշփոթին»: Դրա հրատակ պատասխանը տվեց պոլիտեխնիկական համագումարը, վորի վորոշման մեջ ասված է. «առող սերնդի պոլիտեխնիկական դաստիարակությունը չի կարող սահմանափակվել միայն դպրոցով: Արտադրողական աշխատանքը, լինելով կարևորագույն ողակներից մեկը կոմունիստական դաստիարակության սխառնում, պետք է մաքսիմալ չափով ուղտագործվի պոլիտեխնիկական դաստիարակության խնդիրները լուծելու համար»:

Այս բոլորից հետո ակնհայտ է դառնում, վոր պոլիտեխնիկական, աշխատանքային կրթության գործն արտադրողական աշխատանքում պահանջում է բոլորովին այլ մոտեցում, քան մինչև այժմ:

Կոլեկտիվի համար դժվար կլինի կազմակերպել իր աղեկցությունը ընդգրկված յերևանների պոլիտեխնիկական կրթության գործը, յի՛թե նա չգիտե, ինչ ուղղությամբ պետք է կառուցել այդ աշխատանքը:

Պոլիտեխնիկական պատրաստման աշխատանքը պետք է ընթանա յերեք ուղղությամբ. 1) հասարակական-աշխատանքային պատրաստություն, 2) գիտական-տեխնոլոգիական և 3) արտադրական աշխատանքային պատրաստություն:

Հատարակական-աշխատանքային պատրաստությունը

Դաստիարակել յերևանների մեջ արտադրական աշխատանքին մասնակցելու կոմունիստական այն ունակությունները, առանց վորոնց մարդը չի կարող կապվել օոցիալիստական շինարարության հետ: Հատարակական այս ունակություններն ստեղծվում են յերևաններին հատարակական-ոգտակար աշխատանքին մասնակից դարձնելու միջոցով, օոցիալիստական շինարարության ոգնելու գործում (ուսիլ հավաքելը, արգֆինսյանի կատարման ոգնություն ցույց տալը և այլն): Յերևանների մեջ աշխատանքի կոմունիստական ունակություններն արմատացնելու համար հսկայական նշանակություն ունեն օոցիալիստական մրցումը և հարվածայնությունը: Լայն ծավալված օոցիալիստական մրցումը և հարվածայնությունը, յուրացվելով և ըմբռնվելով յերևանների կողմից, «արմատական հեղաշրջում կկատարեն մարդկանց հայացքների մեջ դեպի աշխատանքը, վորովհետև նրանք աշխատանքը ծանր և ամոթալի բեռից, ինչպիսին համարվում էր նա առաջ, կդարձնեն պատվի, փառքի, արիության և հերոսության գործ» (Ստալին, գեկուցում 16-րդ կուհամագումարում):

Ահա հենց այս է ընդորոշում կոմունիստական հայացքը դեպի աշխատանքը, վոր յուրացնելու յեն յերևանները:

Գիտական-տեխնոլոգիական պոլիտեխնիկական պատրաստություն

Արտադրողական աշխատանքում յերևանների մեջ կաբելի յե ծավալել արտադրության հիմնական ճյուղերի ուսումնասիրության գործը: Յերևաններին անհրաժեշտ է ծանոթացնել արտադրության գիտական ընդհանուր հիմունքներին հետ: Առանց գիտական-տեխնիկական յայն ծանոթությունների, առանց ըմբռնելու ժողովրդական տնտեսության տարբեր ճյուղերի փոխադարձ կապը, բանվորը չի կարող յինել վորակյալ, լավ պատրաստված: Կոլեկտիվը կարող է իրագործել կազմակերպված և անկազմակերպ յերևանների յայն մաստաների գիտական-տեխնոլոգիական պատրաստման խնդիրը, կազմակերպելով արտադրական եքսկուրսիաներ, տարածելով տեխնիկական գիտելիքներ, ծավալելով տեխնիկական կայանների, խմբակների յայն ցանց, ներգրավելով վորակյալ բանվորներին և ինժեներա-տեխնիկական ուժերին յերևանների պոլիտեխնիկական կրթության ասպարիզում: Գիտական-տեխնոլոգիական պատրաստության բովանդակությունը պետք է արտահայտվի նյութի մշակման հիմնական յեղանակներն ուսումնասիրելու մեջ, վորանք կիրառվում են արտադրության մեջ: Ուսումնասիրելով նյութերի մշակման տեսակներն արտադրության մեջ, յերևանները ծանոթանում են յերենց գործարանի տեխնիկայի նվաճումներին, աշխատանքի կազմակերպմանը և բանվորների հարարություններին արտադրության մեջ և արտադրության հանդեպ: Մշակման հիմնական տեսակներն են՝ ըմբիական և մեքենայական: Պետք է ծանոթացնել նաև եներգիայի ոգտագործման և ողգձական նյութեր ստեղծելու յեղանակներին հետ: Աշխատանքը պետք է կառուցել այն արտադրության հիման վրա, վորին կից է կոլեկտիվը:

Կոլեկտիվը, պայքար մղելով, վորպեսզի յերկխոսանքի լայն մասնա-
ները ձեռք բերեն աշխատանքային ունակութիւններ, պետք է դիտա-
նա, թե ի՞նչ բնույթ են կրելու յերկխոսանքի ձեռք բերած աշխատանքա-
յին ունակութիւնները: Այստեղ պետք է հիշել Կ. Մարքսի ցուցմունքը,
թե այդ պետք է արտահայտվի «բոլոր արտադրութիւնների տարբա-
կան գործիքները բանացնելու գործնական ունակութիւններ ձեռք բե-
րելու մեջ»:

Այս դրույթը միանգամայն ճիշտ է, յետեւ նկատի ունենալով, վոր
արդունարեւութեան մեքենայացման աճման հետ միասին նվազում է
ձեռքի աշխատանքի կիրառումը, վորը պահանջում է նեղ-պրոֆեսիո-
նալ պատրաստութիւն, իսկ աճում է այն ունակութիւնների և պրոպե-
նների մերձեցումը, վորոնք կիրառվում են արդունարեւութեան աճնա-
բարձրացման ճյուղերում: Յերկխոսանքին աշխատանքային պոլիտեխնիկա-
կան ունակութիւններ տալու աշխատանքը պետք է կառուցել պատա-
գրական աշխատանքին մասնակցելու, հասարակական նշանակութեան
ունեցող աշխատանք կատարելու միջոցով: Յերկխոսանքի խումբը, աշ-
խատելով իր աշխատանքում կամ ոգտադրծելով դալրոցի (կոլեկտիվի)
արհեստանոցները, պետք է ողնի գործարանին կատարել պահը: Ուս-
տի միանգամայն իրագործելի յե այն միտքը, թե վորոշ աշխատանք-
ներ յերկխոսանքը կարող են կատարել արտադրութիւնից ստացված
պատվերի կարգով:

Պոլիտեխնիկական դաստիարակութեան այդ յերեք մասերը սերտո-
րեն կապված են իրար հետ: Արտադրողական աշխատանքի բնորոշ
գիծն այն է, վոր ամբողջ աշխատանքի բովանդակութիւնը կառուցվում
է յերկխոսանքի պահանջների և հետաքրքրութեան համաձայն: Յենթա-
գրեւեք, վոր յերկխոսանքի մի խումբ հանձն է առել կատարելու այս կամ
այն առաջադրանքը: Յերեք յերկխոսանքը կատարում են այդ առաջա-
դրանքը, կոլեկտիվը պետք է հոգ տանի, վորպէսզի անսպաժման հաշիւի
ստանկեն պոլիտեխնիկիզմի այդ յերեք մասերը:

Պիտեքական կազմակերպութիւնը շատ և շատ անելիքներ ունի ար-
տադրողական աշխատանքի պոլիտեխնիկացիայի ասպարիզում: Կո-
լեկտիվը պետք է ծախալի կազմակերպչական մեծ աշխատանք: Այդ աշ-
խատանքի բովանդակութեան մասին դադարաւ կարելի յե կազմել ծա-
նոթանալով պոլիտեխնիկական համագումարի այն վորոշման հետ,
վորտեղ ասված է, թե համագումարն անհրաժեշտ է դնում լայն ծա-
խալով արտադրողական աշխատանքը, հատուկ ուշադրութիւն դարձ-
նելով հետեւյալի վրա.

ա) Հենց այս տարի Կոմյունիստական ժողովուրդի որդանների և
տնտեսական որդանների հետ միասին ծախալելու յե շրջանային մա-
կական տեխնիկական և գյուղատնտեսական կայանների ցանցը, վորոնք
պետք է ղեկավարեն բոլոր մանկական տեխնիկական կետերը, միաժո-
րումները. կազմակերպել շարժական աշխատանքները՝ սպասարկելու
համար այն գյուղերը, վորտեղ հնարավոր չէ կազմակերպել տեխնի-
կական կայաններ. կազմակերպել մասսայական աշխատանքը յերկխո-
սանքի հետ, պոլիտեխնիկական պրոպագանդը յերկխոսանքի մասնա-
ներին մեջ.

բ) խոշոր արտադրութիւններում կազմակերպել գործարանային
մանկական տեխնիկական կայաններ, իսկ խոշոր կոլտնտեսութիւննե-
րում և խորհանտեսութիւններում՝ մանկական գյուղատնտեսական կա-
յաններ:

գ) ծախալել երեկուրսին-տուրիստական աշխատանքը թե՛ քաղա-
քում և թե՛ գյուղում:

դ) հրատարակել մասսայական մանկական տեխնիկական հանրա-
մտալիցի գրականութիւն, պլակատներ և այլն:

յ) աշխատանքի կուլտուր-մասսայական և ղեկավարվածական ձե-
վերը (կինո, թատրոն, ղեկավարվածական գրականութիւն, մուզիկներ,
ցուցահանդեսներ, յերկուներ և այլն) հարմարեցնել պոլիտեխնիկական
դաստիարակութեան խնդիրներին:

Կոլեկտիվի անելիքն է՝ այս ընդհանուր ցուցմունքներն անհատա-
կենտագործել իր արտադրութեան մեջ, իր աշխատանքի վայրում:

Արտադրողական աշխատանքի կազմակերպիչ հանդիսացող պիտե-
քական կազմակերպութիւնը պետք է լավ մտաբերի Ն. Կ. Պրուպս-
կայայի այն խոսքերը, թե «նոր աճող սերունդն ինքն է ձգտում ղեկա-
րարութիւնը, նրան պետք է պատրաստել աշխատելու վաղվա գոր-
ծարաններում, ղինել գիտելիքներով, այդ գիտելիքները բոլոր պայ-
մաններում կիրառելու կարողութեամբ» («Պրավդա», 25 հոկտեմբերի
1930 թ.):

Ռազմական և ֆիզիկուլտուրային աշխատանքը

Արտադրողական աշխատանքում, վոր տանելու յե քաղաքային
կոլեկտիվը, ռազմական աշխատանքը չպետք է բաժանել ֆիզիկուլտու-
րայից: Աշխատանքի այս ձևերի ղեկավարութիւնը պետք է հանձնա-
բարել միևնույն ողակին կամ պիտեքներին միևնույն խմբին: Այս խմբին
ոգնելու յե ՊԱՁԸ-Ամիաբնի արտադրական բՆԻՆԻց ուղարկված բն-
կերը:

Ֆիզիկուլտուրայի ամբողջ աշխատանքը պետք է ներծծվի ռազմակա-
նացումով: Արտադրողական կոլեկտիվի պարագմունքներում այս աշ-
խատանքին պետք է մեծ տեղ տալ: Ռազմական խաղի ժամանակ յերե-
խոսանքի ապրած ուժեղ զգացումները և ֆիզիկուլտուրայով տարվելը
առանձնապէս համապատասխան են յերկխոսանքի հետ տարվող արտա-
դրողական աշխատանքին: Սակայն պետք է զգուշանալ, վորպէսզի
ռազմա-ֆիզիկուլտուրային աշխատանքը չկորցնի իր հասարակական-
քաղաքական բովանդակութեանը: Որինակ՝ նշանաձգութիւն սովորե-
լիս՝ յերկխոսանքը պետք է հասկանան կարմիր բանակի դերը և նշանա-
կութիւնը, վորտեղից է մեզ սպառնում պատերազմի վտանգը, ովքե՞ր
են մեր թշնամիները և ղաշակիցները մեր և բուրժուական աշխարհի
միջև անխուսափելի պատերազմում և այլն:

Ռազմականացման և ֆիզիկուլտուրայի հատկապէս վաղուց մոմենտ-
ները (ռազմական խաղը, կոլեկտիվ մրցում և այլն) պետք է լայնորեն
ոգտադրծել արտադրողական աշխատանքի սկզբնական շրջանում:
Կոլեկտիվը պետք է աշխատի վորքան հնարավոր է մեծ թվով անկազ-
մակերպ յերկխոսանքի ներգրավել իր մասսայական ռազմա-ֆիզիկու-
լտուրային աշխատանքում: Նման մասսայական աշխատանքի ձևեր են

հանգիստանում ռազմական խաղերը, ռազմականացած արշավները, ռազմա-Ֆիզիկուլտուրային տոները և այլն:

Ռազմա-Ֆիզիկուլտուրային աշխատանքը բաղկացած է հետևյալ ե-լմաներից. 1) Ֆիզիկական ընդհանուր պատրաստություն, 2) կապը հարմիր բանակի հետ և 3) ձեռք բերել ռազմական գործի հիմնական գիտելիքները և ունակությունները, վորոնք հասարակական-ոգտակար նշանակություն ունեն: Այս բաժնում մտնում են. սանիտարական աշխատանքը, քիմիան, տոպոգրաֆիան, ավիամոդելային գործը, կապը, նշանաձգությունը, դիմակավորումը, ռազմական տեխնիկան, ռազմա-կան յերթերը և խաղերը:

Ռազմա-Ֆիզիկուլտուրային ամբողջ աշխատանքի բովանդակությունը պետք է հարմարեցնել յերեսաների տարիքին և տարվա յերեսակներին, առանձնապես լայն թափ և ստանում այդ աշխատանքն ամառվա ընթացքում*):

Կուլտուր-մասսայական աշխատանք

Ինչպե՞ս էլին առաջ հասկանում կուլտուր-մասսայական աշխատանքը: Հասկանում էլին վորպես առանձին, անկախ աշխատանք, վորը հաճախ կենտրոնական դեր է կատարում արտադրողական աշխատանքի մյուս մասերի վերաբերմամբ: Առանձնապես այդ նկատելի յեր արտադրողական խոշոր հիմնարկներում: Ակումբային մասսայական աշխատանքի բովանդակությունը, ընդգրկելով կրթական բնույթ ունեցող հարցեր, հանգստի ժամերի կազմակերպումը և ընթացիկ քաղաքական կյանքի հարցերը, բոլորովին չեր արտացոլում տնտեսական շինարարությունը, յերեսաներին մոբիլիզացիայի չեր յենթարկում մասնակցելու սոցիալիստական շինարարությանը: Գեղարվեստական աշխատանքը, ինչպես դրամադրակը, սովետների թատրոնը, շարադներ, յերաժշտություն, խմբական յերգեցողություն և այլն, չեր կառուցվում հնդամյա պլանի տված նյութի վրա:

Անհրաժեշտ է վճռական վերակառուցում.

1. Կուլտուր-մասսայական ամբողջ աշխատանքի բովանդակությունը պետք է վերակառուցել այնպես, վոր նա արտացոլի, ցույց տա յերեսաներին սոցիալիստական շինարարության թափը, յանդամարությունը: Կուլտուրական-մասսայական աշխատանքի բովանդակությունը յերեսաների ուշադրությունը պետի կենտրոնացնել շինարարության վրա, մոբիլիզացիայի յենթարկել նրանց՝ մասնակցելու ժողովրդական տնտեսության սոցիալիստական վերակառուցմանը և վողեորի ել ավելի ակտիվ մասնակցություն ցույց տալու հնդամյակի կատարման համար մղվող պայքարին:

Պետք է այնպես անել, վոր ակումբային մասսայական աշխատանքի բոլոր ձևերը հետապնդեն նույն նպատակը, նպատեն լուծելու այն խնդիրը, վորով զբաղված է արտադրողական ամբողջ կոլեկտիվը:

2. Այն յերեսաները, վորոնք աշխատում են տեխնիկայի ասպարիզում, կատարում են ռազմա-Ֆիզիկուլտուրային աշխատանք, աշխա-

տում են յենպիսի հարցերի շուրջը, ինչպես պարտուր և անդադիտություններ վերացումը, աշխատանք պետք է տանեն վոչ միայն յերեսաների ներսում (տեխնիկայի ընդհանուր հիմքը, անդադետների ցուցակագրությունը և այլն), այլև պետք է անցկացնեն կուլտուրական-մասսայական մեծ ձևերով:

Որե՞նակ՝ տեխնիկները պետք է կազմակերպեն տեխնիկական նպատակներին նվիրված մասսայական տոն, ռազմա-Ֆիզիկուլտուրային աշխատանքով զբաղված յերեսաները պետք է կազմակերպեն ռազմական-նացման և Ֆիզիկուլտուրային նվիրված տոն և մասսայական ռազմական արշավ:

3. Պաղերի կազմակերպումը (սենյակի խաղեր, վիկտորինաներ, ատորակցիոններ, ակումբային-մասսայական խաղեր), գեղարվեստական սպասարկումը (կինո, մանկ-թատրոն, յերաժշտական աշխատանք և այլն), կրթական աշխատանքը (գրքի ընթերցանություն, գեղարվեստական ընթերցում, դրույներ, պատմություններ) — այս բոլորը պետք է յենթարկվի հնդամյակի համար մղվող պայքարի խնդիրներին, համակվի այդ բովանդակությամբ:

Կուլտուր-մասսայական աշխատանքի առավելությունն այն է, վոր նա համապատասխանում է յերեսաներին մասսայորեն արտադրողական աշխատանքով ընդգրկելու խնդրին: Նույնը և եքսկուրսիոն-տուրիստական աշխատանքի վերաբերմամբ: Եքսկուրսիան վորպես մեթոդ պետք է ոգնի յերեսաներին արտադրողական աշխատանքի դանադան բնագավառներում (սոցիալարարության դիտումը և ուսումնասիրությունը, հնդամյակի պրոպագանդը և այլն):

Յերեսաների աշխատանքի պաշտպանության և կենցաղի ասպարիզում

Պիոներներից շատերն արդյոք նկատում են, վոր յերեսաներն անկաժ տանն արական 14—16 ժամ աշխատում է անչափահաս «սպասուհին» կամ դասակը:

Պիոներները դիտեն արդյոք, վորքան է վատակում փոքրիկ-լրտգրավաճառը, վորտե՞ղ է գիշերում, ի՞նչ պայմաններում է ապրում նա:

Պիոներներն ստուգում են արդյոք, թե ինչ դրուլյան մեջ է արհեստավոր-տնայնագործի աշկերար:

Յերեսաների աշխատանքի վերաբերյալ թվերն առիթ են տալիս մտածելու այդ խնդրի մասին: Թվերը ցույց են տալիս, վոր «փոքրահասակ բանվորների թիվը դյուղատնտեսությունից մեջ 1926 թվի համեմատությամբ աճել է 16,3 տոկոսով: Անհատական տնտեսություններում 1926 թ. փոքրահասակները կազմում էլին վարձով աշխատողների ընդհանուր թվի 27,1 տոկոսը, իսկ 1927 թ.՝ 30,4 տոկոսը: Գյուղական համայնքներում և խմբական վարձողների մոտ փոքրահասակ բատրակները 1926 թ. կազմում էլին 19,4 տոկոս, իսկ 1927 թ.՝ 22 տոկոս» («М. Пистрак, «Вопросы педагогической пропаганды»):

Այս հաղարարոր յերեսաներին պետք է ազատել շահագործումից և մոտեցնել մանկական, պիոներական հասարակայնության:

Հավաքը նախադ տվեց. «Մենք պետք է ամեն դեպի ձգտենք, վոր կենսադրծվեն այն ուրենքները, վորոնք արգելում են մանուկների աշ-

*) Ռազմա-Ֆիզիկուլտուրային աշխատանքի մասին նյութեր կդառնեն հանձնարարված գրքերում և համապատասխան հեռակա դասում:

խառանքը մինչև 14 տարեկան, մենք պետք է պայքարենք բարեկամ-
բու համար աշխատավոր յերեսխանների կյանքի և աշխատանքի պայման-
ները, պայքարենք մինչև վոր աշխարհները գործադրվի ամենուրեք»
(Համալսելի նախադր, էջ 103) :

Կոլեկտիվը պարտավոր է կատարել այս նախադր: Պետք է պայ-
քարել վոչ միայն յերեսխաններին պաշտպանող սրենքների գործադրման
համար, այլև ընդգրկենք բոլոր յերեսխաններին ամենից առաջ արտա-
դարողական աշխատանքով:

Բայց մեր աշխատանքը միայն այն ժամանակ մոտիկ կլինի շահա-
գործումից ազատվող անշահաճաններին, յերբ մենք հետադադրում հոգ
կտանենք ապահովելու աշխարհային յերեսխանները գործվողները, վորպեսզի նրանք
ստիպված չլինեն զնալ մասնավորի մոտ և աշխատել ստրկական պայ-
մաններում:

Իրավացի յեն նշամոլիների պիտանքները, յերբ իրենց կուլտեստա-
ֆետի կետերից մեկում նշում են աշխարհի հարցեր, ինչպես «գրավել
հասարակայնության ուշադրությունը դեպի արտադարողական աշխա-
տանքի հարցերը և կազմակերպել մանկության պաշտպանության հանձ-
նաժողովներ»: Մի այլ կետում ասված է. «Կազմակերպել աշխատանք
վարձով աշխատող յերեսխանների և պատանիների հետ»: Յերեսխանների
աշխատանքի պաշտպանության գործը պետք է կազմակերպվի՝ սերտ
չիման մեջ լինելով Աշխատկուլտուրի որդանների հետ: Մանկության
պաշտպանության հարցը համապատասխան է քիչ հետադարձված բնա-
գավառ է: Պիտանքները կազմակերպության ակտիվությունն աշխատող շատ
բան կարող է անել:

Կա մի մոտացված բնագավառ, վոր նույնպես բավարար չափով
ընդգրկված չեն պիտանքական ազդեցություններ — դա հարյուրավոր ման-
կաններն են: ԽՍՀՄ-ում տասնյակ միլիոններ են ծախսվում մանկա-
տանքի վրա: Հարց ենք տալիս, քաղաքում քա՞նի պիտանքական կոլեկ-
տիվներ են աշխատում մանկատաներում, հետաքրքրվո՞ւմ են արդյոք,
թե ինչ է կատարվում մանկատաներում, վորտեղ հաճախ նկատվում է
խեղդող մթնոլորտ խորհրդային հասարակայնության յերեսխանների և
մեղ խորթ մանկավարժների պատճառով, մաքրո՞ւմ են արդյոք աշխ-
տանք մթնոլորտը: Սա աննշան բնագավառ է: Բանվորների յերեսխա-
ններից բաղկացած ուժեղ կոլեկտիվները պետք է ոգնեն մանկատան պիտ-
անքները կազմակերպությանը դուրս գալ մանկատան չորս պատերից և մաս-
նակցել սոցիալիստական շինարարությանը:

ԱՐՏԱԴՊՐՈՑԱԿԱՆ ԿՈԼԵԿՏԻՎԻ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՉԱԿԱՆ ԿԱՌՈՒՑՎԱԾՔԸ

Խմբակ կամ բրիգադ

Կամավորություններ, ամբողջ աշխատանքը յերեսխանների ակտիվու-
թյան և ինքնագործունեության վրա կառուցելը բնորոշում են արտա-
դարողական աշխատանքը:

Նա, ով յերկար ժամանակ հետևել է արտադարողական աշխատան-
քին, պիտի խոստովանի, վոր արտադարողական աշխատանքը հետզհետե
սկսում է արտացոլել սոցիալիստական շինարարության առողջ կյան-
քը: Արտադարողական աշխատանքն սկսում է լցվել քաղաքական բու-

վանդակություններ, անցնում է կոմունիստական դաստիարակության
ոլորտի վրա:

Այս հանգամանքն առիթ է տալիս մտածելու, թե ակումբային աշ-
խատանքի սովորական ձևերը, աշխատե՞լով կամավորային աշխա-
տանքը, համապատասխանո՞ւմ են արդյոք նոր խնդիրներին, արտա-
դարողական աշխատանքի բովանդակությանը: Պետք է խոստովանել,
վոր ակումբային աշխատանքի ձևը հնացել է: Ըստ ճյուղերի խմբակ-
ների կազմակերպումն իրեն չի արդարացնում:

1. Ճյուղային խմբակը, զիցուր զբաղված լիակատար կամ ուղիստների,
զբաղական, սովիացիոն խմբակներն իրենց էությունով չեն կարող աշխա-
տել փոխադարձ չիման մեջ, միասին, միացյալ հակառակ լուծելու հա-
սարակական-քաղաքական խնդիրները:

Խմբակային սխառմը խզում է առաջ բերում կոմունիստական դաս-
տիարակության թեորիայի և պրակտիկայի միջև:

2. Աշխատանքի ճյուղային սխառմն ստեղծում է խզում հասարա-
կական կյանքից: Ռադիոյի, ավիացիայի, խմբական յերեկոցողության
խմբակներում աշխատող յերեսխան կարող է հեշտությունով ամփոփվել
խմբակի նեղ շրջանակներում և ասել — յես յերդում եմ, սոցցում եմ
կամ խաբարոցում եմ — ի՞նչ դործ ունեմ սոցիալիզմի հետ:

3. Խմբակային սխառմը շատ քիչ հնարավորություններ ունի ծա-
վալելու յերեսխանների ակտիվությունը և ինքնագործունեությունը և
կոտորակում է նրանց հետաքրքրությունները:

1. Խմբակների սխառմն ստեղծում է ամբողջ աշխատանքն արհես-
տականորեն մասսայականի և խմբակայինի բաժանելու անհրաժեշտու-
թյունը, չնայած վոր թե՛ խմբակային և թե՛ մասսայական աշխատան-
քի բովանդակությունը միևնույնն է:

Անհրաժեշտ է նոր ձև: Այդ ձևը գտնված է: Իս բրիգադային սխա-
ռմն է, վորն արդարացրել է իրեն 1930 թ. ամառային աշխատանքի
փորձով:

Բրիգադային ձևն ունի հետևյալ առավելությունները:

1. Բրիգադային սխառմը վերացնում է ճյուղային հատկանիշը,
վորի համաձայն կազմակերպվում է յին խմբակները, մանկական կոլեկ-
տիվի աշխատանքին տալով հասարակական-քաղաքական միասնական
նպատակադրություն, ստեղծում է թեորիայի և պրակտիկայի միաս-
նականություն:

2. Բրիգադային սխառմը հնարավորություն է տալիս արագ կեր-
պով արձագանքելու սոցիալիստական շինարարության առաջադրած
խնդիրներին, հնարավորություն է ստեղծում ավելի լայն ծավալել սոց-
մրցումը:

3. Բրիգադները կազմվում են ամբողջաբան յերեսխանների ակտիվու-
թյան և ինքնագործունեության հիման վրա, լիովին բավարարում են
յերեսխանների հետաքրքրությունը և չեն ստիպում նրանց թափառել
առանց խմբակներում:

4. Բրիգադը վերացնում է խմբակային և մասսայական աշխատան-
քը արհեստական կերպով բաժանելու անհրաժեշտությունը: Բրիգադն
ունի հսկայական հնարավորություններ աշխատանքի ամենարդարան
ձևեր ոգտագործելու տեսակետից:

Այն հարցերը, թեմաները, վորոնց շուրջն աշխատելու յեն բրի-

զաղում համախմբված յերեխաները, առաջադրվում են հենց կյանքից: Որքնակի համար կարելի չէ բերել մի թեմայի սլանը, վորի շուրջն աշխատում է յերեխաները 1930 թ. առաջ Մոսկվայի Նախնային ռա-յոնի մանկական հրապարակներում: Բրիգադը կոչվում էր «Նոր դար-րոց»: Նրա աշխատանքի բովանդակություն մեջ մտնում էր.

1. Տանել բացատրական աշխատանք յերեխաների մեջ դպրոցի պոլիտեխնիկացման նշանակության մասին, վորից հետո լուսարձակ ստրագված ձեռնարկության ծնողներին մեջ և այլն:

2. Կազմակերպել հետամնացներին ոգնելու դործը:

3. Պրոպագանդ մղել սլարտուսի համար:

4. Կազմակերպել աշխատանքի և տեխնիկայի դործը (կապել արդ-ֆինսյանի կատարման և պոլիտեխնիկացման հետ):

5. Բրիգադը հանձն է առնում «սահմանադրության ուր» անցկաց-նելու պատասխանատվությունը: Կազմակերպել և անցկացնել «սահմա-նադրության ուր»: Ղեկավարել «սահմանադրության անկյունի» կազ-մակերպման գործը:

Կարող է արդյոք յերեխան խմբակում ստանալ այնպիսի վորոշակի ուղղություն և ունակություններ, իր ստեղծագործության և ակտիվու-թյան այնպիսի կիրառում, ինչպես բրիգադում: Իհարկե, վոչ:

Բրիգադը կազմվում է կամավոր կերպով: Յերեխաներն իրենք են բնարում իրենց աշխատանքի ուրիշներ: Բրիգադը կարող է բաղկացած լինել 10-ից մինչև 30—40 հոգուց: Այդ կախված է բրիգադների բնույ-թից, հասարակական թեմայից, յերեխաների հասարակական պատ-րաստությունից և տեղական պայմաններից:

Սակայն չպետք է յենթադրել, վոր խմբակներն իսկույն պետք է վե-րացվեն: Վերականգնումը պետք է կատարել այնպես, վոր յերեխա-նեքն բժրենեն և գիտակցեն այդ վերականգնման անհրաժեշտությունը և անձամբ մասնակցեն նրան: Բրիգադային սիստեմը չի պահանջում բոլորովին վերացնել խմբակները, սակայն այդ խմբակները չեն կարող աշխատել առանց կապվելու այս կամ այն բրիգադի հետ, առանց իրենց աշխատանքը յենթադրելու բրիգադի կենտրոնական թեմային: Բրիգա-դը իր պլանի վորոշ հարցերը լուծելու համար կարող է բաժանվել խմբերի: Ուսումնական ռադոնի վերահիշյալ պլանում կարելի չէ տեսնել, վոր յերեխաներն արհեստանոցներում աշխատելու համար բաժանվում են խմբերի, նայած արհեստանոցների տարողություն:

Մանկական ակտիվի, մանկական ինքնագործունեությունից հարցե-րն արտադրողական աշխատանքում նույնքան սուր կերպով են դր-վում, վորքան պիտեկրագմակերպություն մեջ: Արտադրողական աշ-խատանքի ինքնագործ բնույթն ստիպում է աշխատանքը կազմակերպել արտադրողական մանկական ակտիվի միջոցով: Անպայման պետք է համարել ակտիվը և հրահանգել: Մանկական ակտիվի կոնֆերանսում կոլեկտիվը պետք է դնի աշխատանքի դրություն և կազմակերպման հարցերը: Կոնֆերանսները վոչ միայն պետք է լինեն ընդհանուր շրջա-նային, այլև պետք է գումարվեն թաղամասերում և բանվորական ա-վանդակում:

Կոլեկտիվը սեփական ուժերով, մանկական կայաններին (տեխնի-կական, ուսումնա-ֆիզիկուլտուրային), դպրոցի և լուսարձակ ոգնությունից պարտավոր է կազմակերպել զանազան կուրսեր ակտիվի համար աշխա-

տանքի տարբեր ճյուղերի կազմակերպչներ պատրաստելու նպատա-կով: Կարելի չէ նաև արագ կերպով պատրաստել այնպիսի կազմակեր-պչներ, վորոնք կարողանան իրենց բրիգադում ղեկավարել ակտիվու-դերային, գրադարանային, ուսումնա-ֆիզիկուլտուրային և այլ աշխա-տանքները:

Մանկական ինքնավարության կազմակերպչական կառուցվածքն արտադրողական աշխատանքում բարդ չպետք է լինի: Արտադրող-ական հիմնարկներ և ձեռնարկումների տեսակների և ձևերի բազմա-զանությունը հնարավորություն չի տալիս վորոշելու մի ընդհանուր կառուցվածք այդ բոլոր հիմնարկներին համար: Մի բան պարզ է միայն, վոր հիմնական ըջիջը լինելու չէ բրիգադը: Բրիգադի պատասխանա-տունը այնպես կոչված՝ բրիգադավարը, պետք է մտնի ինքնավարու-թյան ղեկավար որդաններում:

ՍՈՑԻԱԼԻՍՏԱԿԱՆ ՄՐՑՈՒՄԸ ԱՐՏԱԿՊՐՈՑԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔՈՒՄ

Սոցիալիստական մրցման լայն ծավալումը նոր ասպարեզ է բաց անում կոմունիստական դասակարակության առաջ: Սոցիալիստական մրցումը պետք է հնարավորություն տա ծավալելու յերեխաների մրցման բնական ձգտումը: Սակայն պետք է ասել, վոր արտադրողական աշ-խատանքում սոցիալիստական մրցումն աններելի կերպով թույլ է ծա-վալված: Կան միայն առանձին, դեռ լավ չձևակերպված փորձեր:

Պիտեկրական կոլեկտիվը պետք է հոգ տանի լայն ծավալելու և խո-րացնելու սոցմրցումն իր արտադրողական աշխատանքի ասպարեզում: Պետք է այնպես անել, վոր յերեխաները ըմբռնեն սոցմրցման էությունը, նրա իմաստը: Սոցմրցումը պետք է դառնա ներքին առող մի շարժում: Յերեխաների համար սոցմրցումը պետք է դարձնել, ինչպես ասում էր ընկ. Ստալինը կուսակցության 16-րդ համագումարում, «պատվի, փառ-քի, հերոսության դործ»: Պիտեկրները պետք է, նախապես պատրաստ-վելով, անցկացնեն մի շարք դրույցներ և ցույց տան, թե իրենք ինչպես են մրցում: Յերեխաների համար մանկավարժական տեսակետից առ-ռանձնապես արժեքավոր է տեսնել սոցմրցումն արտադրության մեջ, դործարանում:

Պլանավորում

Սոցմրցումը պահանջում է, վորպեսզի մրցող կողմերը հանձն առ-նեն պարտավորություններ (պայմանագրեր), ինչպես խնամքով կա-տարված հաշվառում: Առաջի հատուկ ուշադրություն պետք է դարձնել պլանավորման և հաշվառման հարցերի վրա: Սոցմրցումն ավելի մեծ հնարավորություններ է տալիս լուծելու այդ հարցերը: Այդ հարցերի հաշվառումը, ավելի հասկանալի, ավելի հետաքրքիր կդառնա յերեխաների համար:

Սոցմրցման պարտավորություններն այն կենտրոնական խնդիրներն են, վորոնց համար աշխատելու չէ բրիգադը: Այդ խնդիրների շուրջը հենց կառուցվում է բրիգադի (խմբակի և այլն) աշխատանքի պլանը, ներառյալ նաև ուրիշ ձեռնարկումներ, վորոնք թեև անմիջականորեն կապված չեն պայմանագրի հետ (պատույթներ և այլն):

ընկերութիւններէ կուլտուր-կենցաղային հանձնաժողովներէ հրահանգ-
չական խորհրդակցութիւններ, կազմակերպել կարճատե կուրսեր ա-
ռանձին ճյուղերի աշխատողներ պատրաստելու համար (Ֆիզիկուլտուր-
նիքներ, ռազմական կազմակերպիչներ, գրադարանային աշխատողներ և
այլն) : Հրահանգչական պետություններ և այլն :

Արտադարձակահան հիմնարկին կից հասարակայնութիւնը ներգրա-
վելու համար կազմակերպուած է ոժանդակ խորհուրդ : Ոժանդակ խոր-
հուրդը կազմվում է դարձողներու և գոյութիւն ունեցող ոժանդակ խոր-
հուրդներէ նման :

Պետք է հաշիւի տունը կուլտուր-նշութեան այն մեծ ոժանդակու-
թիւնը, վոր պետք է ցույց տան պրոֆմիութիւնները :

Մացմըցումը արտադարձակահան աշխատանքով զբաղւած կազմա-
կերպութիւններէ միջև կնպաստի ուժեղացնելու հասարակայնութիւն
մասնակցութիւնը արտադարձակահան աշխատանքով : Այստեղ արժե
մատնանշել «Կրասնի պրոլետարիյ» գործարանի (Մոսկվա) փորձը :

Գործարանային պիտներարազան և գործարանի բանվորական հասարա-
կայնութիւնը պայմանադիր են կնքել : Ահա այդ պայմանագրի միջանի
կետերը . «կազմակերպել տնտեսական յերեք բնակընկերութիւններու
մանկական կարմիր անկյուններ, վորոնց միջոցով սխտեմատիկ աշխա-
տանք տանել Դոնսկայա փողոցի յերեքաների հետ», «ներդրուել տունը-
վագն հարյուր նոր պիտներներէ և հարյուր հոկտեմբերիկներէ, կազմա-
կերպելով նրանց գլխավորապես նորակազմ կուլկտիւներու և ոգակնե-
րու Դոնսկայա փողոցի բնակընկերութիւններին կից» : Սա՛ պիտներ-
ների կողմից : Իսկ բանվորները հանձն են առել . «համապատասխան
կազմակերպութիւններէ միջոցով հաջողցնել հատկացնելու միջոցներ
և չենքեր այն տներու, վորոնք սահմանված են մանկական անկյուն-
ների կազմակերպման համար», «գործարանի ակումբի աշխատանքի
պլանի մեջ մտցնել կանոնավոր մանկական ակումբային որերի կազմա-
կերպումը, ազգահովելով նորմալ աշխատանքի պայմաններով (խմբակ-
ների ղեկավարութիւն, գեղարվեստական ուժեր և միջոցներ, եքսկուր-
սիաներ և այլն), ակումբի գրադարանում բաց անել մանկական բա-
ժին...» :

Այս փորձը պետք է լայնորեն ոգտագործել : Պիտներական արտադրա-
րոցական աշխատանքի ասպարիզում հասարակայնութիւն մասնակցու-
թիւն մի ուրիշ, ամէլի փայլուն որինակ է հանդիսանում արդյունաբե-
րական յերկու հսկաների «Կրասնի Սորմոլոյի» և «Կրասնի Պետլիյովեց»
գործարանի միջև կնքված պայմանագիրը :

Դաստիարակութեան եարցերի պրոպագանդը և պիտներ- կազմակերպութիւնները

խորհրդային դաստիարակութեան սկզբունքների պրոպագանդը
հանգիստնում է արտադարձակահան աշխատանքի ամենակարեւոր բնա-
դրականներից մեկը, վորը սակայն գծրախտարար վրիպել է պիտներկազ-
մակերպութեան ուշադրութիւնից :

1. Արտադարձակահան հիմնարկների և ձեռնարկումների սխտեմը
նշանակում է անմիջական ազդեցութիւն գործել յերեքայի վրա և դաս-
տիարակել նրան սոցիալիզմի վաղով : Մանկավարժական պրոպագանդի

միջոցով մենք ներգործում ենք ծնողների վրա, վորոնք ստանալով վա-
րուզ գիրքավորում, տեղում են յերեքաների դաստիարակութեան հա-
մար անհրաժեշտ պայմաններ, ոգնելով պետութիւնը՝ դաստիարակելու
իրենց յերեքաներին մեկ համար ցանկալի ուղղութիւնը :

2. Մենք ամենքս գիտենք, թե ազգարնակութեան յետամնաց խա-
վերը վորքան անգրագետ են և աղետ՝ մանկավարժական տեսակետից :
Նրանց մոտ դաստիարակութեան ամենատարածված միջոցը դեռևս
ծեծն է ու հայհոյանքը : Ձերմ և ուշադիր վերաբերմունքի փոխարեն՝
կոպիտ «կորիւր, զահլես մի՛ տանի» : Ծնողներին սովորեցնել ճիշտ դաս-
տիարակել իրենց յերեքաներին աննշան հարց չէ, այլ հսկայական մի
խնդիր, վոր ունի ընդհանուր պետական մեծ նշանակութիւն :

Կոլվարը, ըմբռնելով այդ, կհասկանա մանկավարժական պրոպա-
գանդի նշանակութիւնը, իր կուլկտիւի հետ միասին մանկավարժա-
կան պրոպագանդ տանելու մեծ անհրաժեշտութիւնը : Արտադարձակա-
կան աշխատանքի սխտեմը միայն այն ժամանակ ճիշտ ուղղութիւն և
լայն ծավալ կտանա, յերբ կլրացվի մանկավարժական պրոպագանդի
աշխատանքներով ազգարնակութեան լայն խավերում :

Մանկավարժական աշխատանքի բովանդակութիւնը կազմում են .

1. Բացատրել ազգարնակութեանը կոմունիստական դաստիարակու-
թեան հիմնական հարցերի ելութիւնը : Տալ ծնողներին մանկավարժա-
կան հիմնական գիտելիքներ : Յույց տալ ծնողներին, թե ինչպես պետք
է ոգովել մանկավարժական այդ հիմնական գիտելիքներից :

2. Բացատրել ծնողներին՝ թե անհրաժեշտ է, վորպեսզի իրենց յե-
րեքաները մտնեն կոմունիստական մանկական կազմակերպութեան մեջ :

3. Ազգարնակութեանը ակտիւ մասնակից դարձնել յերեքաների
դաստիարակութեան գործին, բանի վոր պետութիւնն այժմ հնարա-
վորութիւն չունի սմբողջովին իր վրա վերցնել նոր սերնդի դաստիա-
րակութիւնը :

Պայքարել, վորպեսզի հասարակական կազմակերպութիւնները և
մեծերը ամէլի մեծ հոգ տանեն յերեքաների մասին :

Մանկավարժական պրոպագանդին պետք է տալ լայն թափ :

Այդ աշխատանքը պետք է տանել վոչ միայն մայրերի նեղ շրջանու-
կում, այլև կազմակերպելով այնպիսի մասնաշաղկան ձեռնարկումներ,
ինչպես դիպուկներ, աղիւղատեր, այդ աշխատանքն անցկացնելով
վորքան հնարավոր է մեծ մասշտաբով :

Կուլկտիւի առաջիկա խնդիրներից մեկն է նաև գործարկումի կուլտ-
հանձնաժողովի և ակումբի պլանի մեջ մտցնել մի շարք նախաձեռնում-
ներ մանկավարժական պրոպագանդի ասպարեզում :

Կոնկրետ պրոպագանդի ձեւերը .

1. Դիպուկներ ծնողների լայն մասնակցութեամբ :

2. Հարց ու պատասխանի յերեքաներ, վոր պետք է կազմակերպել
վոչ միայն բանվորական ակումբներում, այլև բանվորական հանրակա-
ցարաններում, բնակընկերութիւններում և այլն :

3. Դասախոսութիւններ և գրույցներ ծնողներին և բանվորների հետ
հանրակացարանում, բնակընկերութիւններում և ակումբներում :

4. Հատուկ կոմսուլտացիաներ և տեղեկատու սեղաններ դաստիա-
րակութեան հարցերի վերաբերյալ :

5. Շրջիկ ցուցահանդեսներ և փոփրիկ ամկյուններ՝ նվիրված դաստիարակության հարցերին:

6. Կուրսեր և խմբակներ հասարակական ակտիվի համար, վորն ստանալով վորոշ ծանոթություններ, կարողանա նպաստել նրանց տարածմանը աղքատակության լայն խավերում: Կուրսեր և խմբակներ մայրերի համար՝ նվիրված յերեխաների դաստիարակության հարցերին:

7. Ծնողների երկուրդականներ դեպի որինակելի մանկական հիմնարկները, վորտեղ նրանք կարող են տեսնել, թե ինչպես պետք է դաստիարակել յերեխաներին:

Վերջերս անցկացվեց յերեխաների ծեծի դեմ պայքարելու համառուսական կամպանիան: Այդ կամպանիայի փորձը տվեց մանկավարժական պրոպագանդի մի շարք փայլուն ձևեր: Մի շարք արդյունաբերական կենտրոններում այդ կամպանիան արտահայտվեց գեղարվեստական ձևավորված մանկական ձեռքով մանուկներին հանդիսանալով:

Պիոներկազմակերպությունը պետք է նախաձեռնարկ հանդիսանա մանկավարժական լուսավորության տներ հիմնելու գործում և նպաստի մանկավարժական պրոպագանդի ժուրնալի («Друг Детей») տարածմանը:

Դժվար է դասի չըջանակներում մանրամասն նշել մանկավարժական պրոպագանդի մեթոդները: Վրխավոր շեշտը պետք է դնել, ինչպես այդ յերեխան է աշխատանքի հանձնարարված՝ ձևերից, աղքատակության մասսայական ընդգրկման վրա: Մանկավարժական պրոպագանդի բոլոր նյութերը պետք է տրվեն հետաքրքիր, հասկանալի և վոշ խրթին դեմական ձևով:

Այսպես, պիոներական կոլեկտիվը արտադրողական աշխատանք տանելով յերեխաների հետ, պայքարելով կոմունիստական աղղեցությունը տարածելու մանկական մասսաների վրա, ներդրակելով անկարծակրա յերեխաներին հնգամյակի համար մղվող պայքարում, կառուցում է բազմամիլիոն մանկական մասսաների կոմունիստական դաստիարակության գործը:

Տեմպերը, հնգամյա պլանի իրագործման համար մղված պայքարը պահանջում են նաև մանկական կոմունիստական կազմակերպությունից աշխատանքի աննախընթաց տեմպեր, պահանջում են առավելագույն թափ բոլոր յերեխաներին անխտիր արտադրողական աշխատանքով ընդգրկելու ասպարեզում:

Պետք է ամեն կերպ ուժ տալ արտադրողական աշխատանքի ծավալմանը, ընդլայնել անկազմակերպ յերեխաների ընդգրկման մասշտաբները: Այս բնագավառում կարող է ծագել և կծագեն դժվարություններ: Կոլեկտիվը պետք է համարձակ, բայց չեղարկեն հաղթահարել այդ դժվարությունները և անշեղ առաջ ընթանա:

ՍՏՈՒԳԻՉ ՀԱՐՑԵՐ

1. Վորո՞նք են արտադրողական աշխատանքին ծնունդ տվող պատճառները: Հիմք կա՞ արդյոք արտադրողական աշխատանքը համարելու կոմունիստական դաստիարակության ընդհանուր սխտեմի ինքնուշույն մի մասը: Ի՞նչ առանձնահատկություններ ունի արտադրողական

աշխատանքը: Ի՞նչպես կառուցել արտադրողական հիմնարկների և ձեռնարկների սխտեմը:

2. Մանկ. կոմկազմակերպության և արտադրողական աշխատանքի փոխհարաբերությունները: Ի՞նչպիսի բեկում պետք է մտցնել պիոներկազմակերպության մասնակցության մեջ արտադրողական աշխատանքի ասպարեզում:

3. Վորո՞նք են արտադրողական աշխատանքի բաղկացուցիչ մասերը և նրանց հիմնական բովանդակությունը: Վորո՞նք են արտադրողական աշխատանքի ծավալման լավագույն ձևերը:

4. Ի՞նչպիսի կազմակերպչական ձևեր ավելի նպաստակա՞րմար են արտադրողական աշխատանքի համար: Ի՞նչ է մանկական ակտիվի դերը արտադրողական աշխատանքում: Ի՞նչպես պետք է հաշվառման յենթարկել և պլանավորել աշխատանքը:

5. Վորո՞նք են հասարակայնության մասնակցության ձևերն արտադրողական աշխատանքում: Ի՞նչ նշանակություն ունի մանկավարժական պրոպագանդը և ի՞նչպես կազմակերպել այն:

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

1. Ш у л ь г и н. Воспитание коммунистической морали, изд. «Раб. просвещения» 1929.
2. Резолюция и постановления с'езда по политехнич. образованию, Гиз. 1930.
3. К р у п с к а я. Народное образование и домократия.
4. Х а н ч и н. Общественно-политическое содержание внешкольной работы, изд. «Молодая Гвардия», 1930.
5. С о ч и н, Пионерский квартал, изд. «Молодая Гвардия» 1930.
6. Журнал «Организуите Детвору».
7. „ «Вожатый».
8. Зеленко, Родин, Крылов и Козлов. «Вечера игр и развлечений», «М. Г.», 1929.
9. О внешкольной работе среди детей и подростков (циркуляр НКП, 9 апреля 1929).

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

Ներածութիւն	2
Կոմունիստական դաստիարակութիւնը և արտադրողական աշխատանքը	3
Պրոներական շարժումը և արտադրողական աշխատանքը	6
Ինչպէս և կառուցվում արտադրողական հիմնարկների և միջոցառումների սխեմները 3	
Արտադրողական աշխատանքի բովանդակութիւնը, ձևերը և մեթոդները	10
Պայքար մանկական մասնանների համար	15
Արտադրողական կոլեկտիվի կազմակերպչական կառուցվածքը	24
Սոցմրցումը արտադրողական աշխատանքում	27
Հասարակայնութիւնը և արտադրողական աշխատանքը	29
Ստուգիչ հարցեր	32
Գրականութիւն	33

Սրբազգից՝ Ա. Տ.-Մկրտչյան

Պետհրատի տպարան

Գլխավոր 7432 (բ) Գատվեր 1084 Հրատ. № 2153 Տիրաժ 5000

Հանձնված և արտադրութիւն 29 մարտի 1932 թ.
Ստորագրված և տպելու 30 ապրիլի 1932 թ.

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0977179

ԳԻՆԸ 30 ԿՈՊ. (21/4 լ.)

11

26850